

Siljan kommune

Plan for

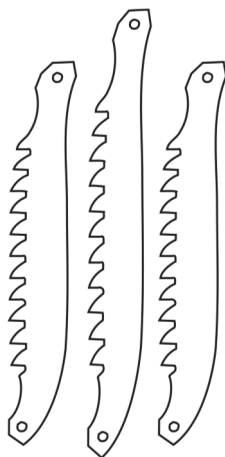
Økonomi 2021-24

Kommunestyrets vedtak 16. juni 2020

Forsidefoto:

Lisbeth Ekornrød Christensen

Økonomi 2021-24

Innledning	2
Innbyggerne i sentrum	4
Administrasjon	5
Oppvekst	11
Helse	19
Samfunn	28
Økonomiplan	38
Avslutning.....	44

Innledning

Handlingsprogrammet

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel¹. Økonomiplanen inngår i denne handlingsdelen som rulleres årlig, heretter kalt handlingsprogram. Handlingsprogrammet inneholder strategiske mål og økonomiske rammer for kommende fireårsperiode.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for avdelingenes planer og virksomhet. De ulike kommunedelplanene har en handlingsdel som angir hvordan den enkelte plan skal følges opp. Handlingsdelen rulleres årlig og er innarbeidet i handlingsprogrammet. Vi har valgt å bygge opp handlingsprogrammet etter den administrative organiseringen slik at hver kommunalsjef redegjør for sin virksomhet.

Rådmannen har organisert kommunen i 4 avdelinger²: Administrasjon, Oppvekst, Helse og Samfunn. I tillegg er NAV, næring og beredskap er direkte underlagt rådmannen³ og i dette dokumentet under Avdeling for administrasjon. Den politiske organiseringen⁴ følger den samme strukturen med formannskapet og tre utvalg knyttet til de ulike avdelingene.

Økonomiske rammer og forutsetninger

I handlingsprogrammet legges driftsbudsjettet for 2021-24 frem i faste 2020-kroner. På utgiftssiden er det heller ikke tatt hensyn til lønnsvekst, demografiendringer eller annen prisjustering. Også investeringsprosjektene presenteres i faste 2020-kroner. Det må samtidig understrekes at ikke alle investeringsprosjekter er ferdig kostnadsberegnet for planperioden på nåværende tidspunkt.

De økonomiske rammene for handlingsprogrammet 2021-24 bygger på rammene vedtatt budsjett for 2020 og handlingsprogrammet for 2020-23. Signalene i kommuneproposisjonen for 2021 er innarbeidet i dette dokumentet. Koronapandemien skaper i tillegg stor usikkerhet om framtidige rammebetingelser. En lavere oljepris har bidratt til å svekke kronekursen. Norges Bank har satt styringsrenten til 0 %⁵, og dette forsterker den uklare situasjonen i finansmarkedet. Det er derfor en usikkerhet ved fastsettelse av rentenivået i planperioden. Andelen av sertifikatlån er redusert ved inngangen til planperioden. De økonomiske rammebetingelsene har en negativ utvikling. Det styres mot et trangere handlingsrom, som tvinger fram betydelige reduksjoner i driftsnivået.

I hele økonomiplanperioden er det lagt opp til investeringer på totalt 22,72 millioner kroner. Det er kun de meste nødvendige investeringer som kan gjennomføres. Prosjektering og bygging av et kulturbygg i sentrum utsettes inntil videre. 12,2 millioner kroner av dette er tenkt finansiert med eksterne lån og gjelder i hovedsak oppgradering av vann- og avløpsnett. Gjeldsgraden⁶ vil variere mellom 69 og 72 %, som samsvarer med nivået i regnskapet for 2019 på 69,2 %. Til sammenlikning ligger Telemark på en gjeldsgrad på 102,6 % i 2019, mens sammenliknbare kommuner ligger på 93,7 %.

Det er et mål at netto driftsresultat ligger på 1,75 % av driftsinntektene⁷. I planperioden 2020-23 har det ikke vært mulig å oppnå dette med resultater på -1,43 % til -1,89 %. Skatteinntektene svikter ved en

¹ Plan og byggingloven av 27. juni 2008 nr. 71 § 11-1.

² Kommunal organisering ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 16. juni 2009 i sak 18/2009.

³ Vann og avløp blir direkte underlagt rådmannen fra 1. juli 2020 men framkommer i økonomiplanen under Samfunn.

⁴ Politisk organisering ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 15. desember 2009 i sak 62/2009.

⁵ Vedtak i Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet 7. mai 2020.

⁶ Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter.

⁷ Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi den 20. april 2015.

nedgang på -1,1 % i 2020 fra fjoråret 2019. Inntektssystemet viser lavere statlige overføringer gjennom rammetilskuddet. Frafall av statstilskudd for flyktninger, samtidig som mange flyktninger ikke har kommet i jobb, gir en betydelig reduksjon i disponible inntekter. En bruker av kommunens tjenester er i ferd med å nå et årlig brutto kostnadsnivå på 5 millioner kroner. Ordningen med gjestepasienter ved sykehjemmet forventes å bli avvirket fra 2022. Netto driftsresultat blir negativt gjennom hele planperioden, selv etter betydelige kostnadsreduksjoner. Det negative resultatet finansieres ved bruk av disposisjonsfond, men driftsnivået er ikke bærekraftig over tid.

Økonomiplan 2021-24 innebærer dermed en redusert ressursinnsats innen alle avdelingene. Oppvekst har den største nedgangen, mens Helse ikke får finansiert forventede kostnadsøkningen med en eldre befolkning. I planperioden vil Oppveksts andel av driftsutgiftene i budsjettet bli redusert med 3 prosentpoeng til 35 %, mens Helses andel vil øke med 3 prosentpoeng til 30 %. Et resultat av at kommunen ikke mottar flyktninger blir nedleggelse av voksenopplæringen. Prognosen for rammetilskudd og skatt er satt med forutsetning av at folketallet holdes på samme nivå som det ble lagt til grunn for i budsjett 2020. I en situasjon hvor landet nærmer seg resesjon er det ingen grunn til å forvente at skatteinntektene øker på samme måte som vi har sett de siste årene. Det er varslet en gjennomgang av inntektssystemet, som vil framlegges våren 2022.

Tidligere vedtatte prosjekter for kommende år er ikke omtalt i dette dokumentet. Det vises til tidligere økonomiplaner for nærmere beskrivelse.

Befolkningsutviklingen

Folketallet i kommunen er 2 340 per 1.1.2020. Dette er en økning på 11 personer i løpet av 2019 eller 0,5 %. Dette er bedre resultat enn Telemark, som har opprettholdt samme folketall som året før. Telemark ligger imidlertid lavere enn utviklingen for hele landet. Folketilveksten i landet lå på 0,7 % i 2019 mot 0,6 i 2018.

Kommunens fremtidige økonomiske situasjon avhenger blant annet av fremtidig befolkningsvekst. Både skatteinntekter og rammetilskudd blir påvirket av befolkningsutviklingen. Befolknings sammensetningen er også en viktig faktor ved beregning av rammetilskuddet. Boattraktivitetsprosjektet⁸ er et tiltak for å stimulere til økt befolkningsvekst.

Kommunens driftsinntekter

Skatt på inntekt og formue

Siljan kommune er en minsteinntektskommune og nivået på skatteinntekten har holdt seg lavt over flere år med 83 % av landsgjennomsnittet. En markant økning i arbeidsledigheten til 5-9 %⁹ vil ha en negativ innvirkning på utvikling i skatteinntektene. Befolkningsutviklingen og eventuelle store næringsprosjekter i årene fremover vil kunne påvirke inntektsmulighetene.

Eiendomsskatt

Dette handlingsprogrammet endrer fjorårets vedtatte inntektsutvikling på eiendomsskatt. Regjeringen varsler at en tar sikte på redusere den maksimale eiendomsskattesatsen for boliger og fritidseiendommer til 4 promille fra 2022. Den planlagte veksten i eiendomsskatten til 5 promille i 2023 kan dermed ikke gjennomføres.

Rammetilskudd

Kommunen legger til grunn prognosen utarbeidet av KS i mai 2020, justert med innbyggertall på lik linje som ved budsjett 2020 gjennom hele perioden.

⁸ Forprosjekt om boattraktivitet ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 5. mai 2020 i sak 12/2020.

⁹ NAV den 5. mai 2020. Helt ledige 5,3 %. Delvis ledige 3,9 %. Arbeidssøkere på tiltak 0,3 %.

Gebyrer og brukerbetalinger

Gebyrene for vann, avløp og renovasjon fastsettes etter selvkostprinsippet og vil bli justert i budsjett som følge av vedtatte investeringer innenfor disse områdene og for å avvikle opparbeidede fond. Avgiftene vil reguleres i henhold til dette.

Kommunens driftsutgifter

Lønns- og pensjonsutgifter

Lønn og pensjonsutgifter utgjør om lag to tredjedeler av kommunens driftsutgifter. Det er ikke korrigeret for lønnsøkninger i dette handlingsprogrammet siden budsjettet for 2020 danner grunnlaget, og det forventes at lønnsutviklingen i kommunen følger lønnsutviklingen i kommunal sektor.

Siljan kommune gikk over fra en amortisering av premieavviket¹⁰ på 1 år til en amortiseringstid på 7 år fra og med regnskapsåret 2015, med virkning for premieavvik som oppstod i 2014 og senere. Endringen medfører at de store variasjonene de siste årene i premieavviket vil bli mindre de neste årene. Det knytter seg imidlertid spenning til hvordan avkastningen til KLP under koronapandemien vil slå ut på de totale pensjonspremiene sett i forhold til lavere forventet lønnsvekst.

Varer og tjenester

Utgifter til varer og tjenester i sektoren korrigeres årlig med den kommunale deflatoren¹¹. Denne korrigeringen er ikke gjort i den økonomiske handlingsplanen for perioden. Deflatoren var opprinnelig anslått til 3,1 % i 2020, men er nedjustert til 1,4 %.

Finans

Siljan kommune har en enkel plassering av sine aktiva i tråd med vedtatt finansreglement¹². Det er lagt inn en forventet avkastning lavere enn kommunalbankens budsjettrente. En styringsrente på 0 % gir signaler om et lavt rentenivå i årene fremover, men med en viss økning i fireårsperioden. Netto renteeksponering var i 2019 -9,9 %, som innebærer høyere rentebærende innskudd enn rentebærende lån. Det vil endres i planperioden.

Driftsresultat

Netto driftsresultat er en viktig indikator på den økonomiske balansen. Det legges i planen opp til et netto driftsresultat som ikke er bærekraftig over tid. Dette er etter at driften er justert ned til et meget nøkternt nivå med fokus på lovpålagte, og det er et redusert tjenestetilbud. Det budsjetteres med driftsunderskudd i hele perioden. For å få driftsbudsjettet i balanse legges det opp til å benytte fondskapital.

Innbyggerne i sentrum

Siljan kommunes visjon i kommuneplanens samfunnsdel er:

Trygg, levende, inkluderende

Utav visjonen er det utledet følgende hovedmålsettinger

- a) Rett hjelp til rett tid, og skape trygghet i alle livssituasjoner
- b) Aktiviteter for alle aldersgrupper
- c) Alle skal føle seg hjemme i Siljan

¹⁰ Amortiseringstid av premieavvik ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 17. juni 2014 i sak 37/2014.

¹¹ Kommunal deflator er veid samlet prisendring i kommunesektoren i prosent.

¹² Reglement for finans- og gjeldsforvaltningen ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 28. mars 2017 i sak 9/2017.

Administrasjon

Innledning

Avdelingen er en støttefunksjon for kommunes øvrige avdelinger og har ansvar for servicekontor, informasjonsarbeid, arkivtjeneste, politisk sekretariat, økonomi- og personalforvaltning, tjenesteutvikling og kvalitetsarbeid og eiendomsskattekontor. I tillegg er tilrettelegging av arbeidet for de politiske styringsorganene og kjøp av revisjonstjenester lagt til avdelingen. Kommunens kostnader til næringsarbeid, beredskapsarbeid, samt andel av felles driftsutgifter til NAV-kontoret og Siljan kirkelige fellesråd er også lagt inn under rammeområdet.

Personellmessig omfattes avdelingen av rådmannen, HR-sjef, økonomisjef og staben.

Mål for avdelingen

- Være en viktig bidragsyter og støttespiller for alle kommunens tjenesteområder
- Bidra til at Siljan kommune er en attraktiv arbeidsgiver
- Utvikle og forbedre kommunens løpende økonomistyring
- Utvikle og drifte en funksjonell hjemmeside etter dagens standard og krav
- Økt fokus på beredskap, øvelser, rutinebeskrivelser

Sentrale utfordringer

Økonomikontoret

Fokus på å videre arbeide med rutiner og erfaringsoverføring i avdelingen er nødvendig for å sikre en større robusthet. Kontoret har en lav bemanning i forhold til oppgaver som må løses og mange arbeidsoppgaver er personavhengig. Dette løses ved å fortsette å produsere og oppdatere gode rutinebeskrivelser og ha fokus på samarbeid og å lære av hverandre.

Servicekontoret

Koronapandemien har gitt nyttige erfaringer i kommunikasjonen til innbyggerne via digitale kanaler, og erfaringsgrunnlaget legges til grunn i framtidige kommunikasjonsstrategier. Tilretteleggingen av digitale møter og møteplasser har vist seg effektivt i mange sammenhenger, og må videreføres også etter koronapandemien er over.

Det lyktes ikke å finne fram til en minnelig ordning om oppgradering av saks- og arkivsystemet til en skyløsningen med leverandøren. Grenlandssamarbeidet starter derfor et innkjøpsprosjekt med hensikt å anskaffe en skyløsningen for sakssystemet. Det er avsatt kr. 800.000 til prosjektet i 2021, i tillegg til kostnader som vi påløpe høsten 2020. Anbudsprosessen for prosjektet er ikke startet opp enda, slik at det knyttes usikkerhet til den totale prosjektkostnaden inntil kontraktsbeløpene er stadfestet. Digital arkivkjerne er løst via tredjepartsleverandør. Dagens sak- og arkivsystem ble anskaffet for 10 år siden, og til tross for oppgraderinger underveis vil ikke programvaren bli støttet i framtiden.

Personalforvaltning

Siljan kommune har få ansatte sett i forhold til de oppgavene som skal løses. I praksis betyr det at mange ansatte har oppgaver innen flere fagfelt, og få eller ingen kolleger innen samme fagfelt. Det gjør

organisasjonen sårbar ved sykdom og turnover. HR ønsker i den kommende perioden å kvalitetssikre introduksjonen til kommunen. Opplæring og videreutvikling av personalet i hele organisasjonen har vært og vil fremdeles være prioriterte oppgaver innen HR.

Lønnspolitikken vil kunne komme til å bli utfordret de kommende år. Stadig økte krav til kompetanse bidrar til økt konkurranse mellom kommunene og andre offentlige og private virksomheter. Likelønn og moderat lønn vil fremdeles være en villet politikk. Det vil fremdeles være fokus på regelmessig opplæring som omhandler generelle tema for hele organisasjonen, i tillegg til de prioriteringene som kommer frem av plan for kompetanse.

I de siste årene har sykefraværet vært mellom 6-7 %. HR er fornøyd med dette resultatet. Samtidig vil det være fokus på sykefravær og prioritere de tiltak som vil kunne bidra til et enda mindre fravær. Kvalitetssystemet TQM innføres i disse dager som et ledd i kvalitetssikkerheten i kommunen. HMS rutiner og avvik vil legges inn fortløpende, og kvaliteten på registreringer og oppfølging forventes å bli bedre. Sentrale tiltak som tilbud om ulike treningsformer til ulike personalgrupper vil videreføres.

Det er et mål å ha 2 lærlinger per 1000 innbyggere¹³, som betyr at det må opprettes en lærlingplass i planperioden. Det har ikke vært mulig å få realisert dette.

Beredskap

Beredskapsarbeidet har fått en spesielt fokus under koronapandemien. Kriseledelsen har fått god operativ erfaring. Et langsiktig og strategisk arbeid fra beredskapskoordinator har gitt positive resultater. Aktuelt planverk er på plass, og vil bli ajourført etter avsluttet evaluering. I løpet av planperioden vil dessuten den organisatoriske plasseringen av beredskap avklares.

Næring

Næringsarbeidet i kommunen utføres i samarbeid med Vekst i Grenland. Næringskonsulenten har en ressurs på 10 %, som vil bli tjenestekjøp fra Drangedal kommune. Ordføreren har i tillegg et betydelig engasjement innen fagområdet. I kommunen skal det være et innovativt fokus på å utvikle et attraktivt sentrum, etablere attraktive boområder og opprettholde et godt kollektivtilbud. Utviklingen av kollektivtilbudet ivaretas innenfor prosjektet «Bypakke Grenland» sine økonomiske rammer.

Det er ikke lagt inn kommunale kostnader til regulering og opparbeidelse av nytt industriområde. Et slik arbeid anbefales utført i privat regi av aktuell grunneier. Ledige næringsarealer markedsføres felles av kommunene i Grenland gjennom Vekst i Grenland.

Interkommunalt samarbeid

Grenlandssamarbeidet koordinerer det interkommunale samarbeidet i regionen. Det er 63 interkommunale samarbeidstiltak, fordelt på 4 aksjeselskaper, 7 interkommunale selskap, 14 vertskommunesamarbeid, 11 tjenestekjøp, 2 foreninger, 5 politiske nettverk og 20 faglige nettverk. Kommunene er økonomisk ansvarlig for driftskostnadene til sekretariatet. Skien kommune er vertskommune for Grenlandssamarbeidet.

En presset økonomisk situasjon krever at deltakelse i ulike interkommunale samarbeid kostnytte vurderes i planperioden.

¹³ Vedtak i Budsjett 2000 i Siljan kommunestyre den 17. desember 2020 i sak 78/2019 punkt f.

Andre religiøse formål

Staten overtar kommunenes finansieringsansvar for tilskuddet til tros- og livssynsamfunn utenom Den norske Kirke fra 2021. Det framkommer som et trekk i rammetilskuddet og formålet reduseres med kr. 308.000 årlig.

NAV

Målsetninger og utfordringer fremover

De langsiktige og overordnede føringene for NAV er: flere i arbeid, bedre brukermøter og pålitelig forvaltning.

12. mars 2020 besluttet regjeringen kraftige tiltak som svar på Covid 19 pandemien. Datoen vil for alltid bli stående som en skjellsettende dag for det norske arbeidsmarkedet. De svært omfattende tiltakene for å begrense smittespredningen, sammen med en nedgang i etterspørselen, påvirker arbeidsmarkedet kraftig. Det er sannsynlig med en høy ledighet langt inn i 2021. Aldersgruppene under 30 år og over 50 år er hardt rammet av arbeidsmarkedssituasjonen med økt ledighet.

NAV er et partnerskap mellom stat og kommune, og arbeids- og velferdsforvaltningen har ansvar for å tilby arbeidsrettet oppfølging til personer som trenger bistand for å komme i arbeid eller fortsette i et arbeidsforhold. Til denne oppgaven disponerer forvaltningen et vidt tjenestespekter innenfor både det kommunale og statlige ansvarsområdet.

NAV har to brukergrupper: kommunens tjenestemottakere og kommunens arbeidsgivere. NAV-kontoret skal bidra til at innbyggerne i Siljan kommer i jobb, eller beholder jobben de har. I denne sammenhengen benyttes ulike virkemidler. NAV-kontoret skal bistå slik at innbyggerne får de ytelsene de har krav på. I dette arbeidet inngår også kommunale NAV oppgaver som økonomisk støtte etter Lov om sosiale tjenester i NAV, ansvar for kvalifiseringsprogrammet, introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, samt økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning.

NAV Siljan har totalt 4,0 stillinger fordelt over to statlige og to kommunale ansatte. En av de kommunale ansatte lønnes 50/50 av henholdsvis kommune og stat, og en av de statlige ansatt lønnes 25/75 av henholdsvis kommune og stat.

NAV Siljan sine prioriterte målgrupper er ungdommer under 30 år, flyktninger og personer med nedsatt arbeidsevne. Det er et mål for kontoret å øke overgangen til arbeid og utdanning for disse.

NAV Siljan har følgende fokusområder:

- Ivareta kommunens oppgaver etter Lov om sosiale tjenester i NAV og Lov om introduksjonsordning for nyankomne flyktninger.
- Formidling av ledig arbeidskraft og tett oppfølging av arbeidssøkere, særlig de med nedsatt arbeidsevne og mottakere av arbeidsavklaringspenger.
- Sykefraværsoppfølging.

Brukerne i NAV Siljan skal møte ett NAV der statlig og kommunal tjenesteyting er helhetlig og integrert.

For NAV Siljan er de økonomiske utfordringene knyttet til utgiftene til økonomisk sosialhjelp. I flere kommuner er det en økning i søknader om sosialhjelp. Det holdes kontinuerlig oversikt over

sosialhjelpsutgiftene i Siljan kommune. Hovedfokus for reduksjon i utbetaling av økonomisk sosialhjelp er å få flere brukere økonomisk selvhjulpne gjennom overgang til arbeid eller statlige ytelser og arbeidsmarkedstiltak.

Formidling av ledig arbeidskraft har nå høy prioritet. I særskilt grad skal formidling til samfunnskritiske bransjer som helse, omsorg, næringsmidler (distribusjon og salg) samt produksjon av mat prioriteres. Yrkesmessig mobilitet må vektlegges.

God oppfølging og oppdatert CV og jobbprofil er grunnlaget for aktiv formidling. Effektiv formidling fordrer at arbeidssøkernes kvalifikasjoner er kartlagt. Dette må baseres på god markedskontakt og målrettet virkemiddelbruk for å utnytte den etterspørsel som finnes.

Utviklingen i arbeidsmarkedet danner grunnlaget for de videre prioriteringene. Hovedprioriteten framover vil være å håndtere den kraftige økningen i ledighet. Mange permitterte vil etter hvert endre status til helt ledige.

Lov om sosiale tjenester i NAV

Lov om sosiale tjenester i NAV regulerer både individuelle tjenester og generelle oppgaver som skal bedre levekårene for vanskeligstilte og bidra til sosial og økonomisk trygghet. Det betyr at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, fremme overgangen til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Loven skal også bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Kommunen skal drive forebyggende virksomhet både mot befolkningen generelt og spesielt utsatte grupper for å forhindre at personer havner i vanskelige livssituasjoner. NAV-kontoret har en plikt til å medvirke i dette arbeidet. NAV-kontoret skal være særlig oppmerksom på forhold som er av betydning for sosialt vanskeligstilte, personer utenfor arbeidslivet og oppvekstvilkårene for barn og unge. NAV-kontoret samarbeider på individnivå og systemnivå for å finne forsvarlige, helhetlige løsninger til beste for sosialt vanskeligstilte.

Nøkkeltall for Siljan kommune	2016	2017	2018	2019	Landet
Antall sosialhjelpsmottakere ¹⁴	60	48	58	36	135.680
Andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere (prosent)	2,54	2,04	2,49	1,54	2,53
Utgifter til sosialhjelp per sosialhjelpsmottaker (kroner)	36.978	57.610	42.964	31.561	x
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år	17	9	10	4	24.621
Antall sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	15	19	15	10	54.637
Antall sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold	36	27	25	15	56.619
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp	55	51	57	30	69.385
Antall bosatte flyktninger	18	13	0	0	5.350

Tabellen viser en positiv utvikling. I 2019 har antall sosialhjelpsmottakere gått betraktelig ned i alle kategorier: antall sosialhjelpsmottakere, antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år, antall sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, og antall sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold. Sosialhjelpsutgiftene per sosialhjelpsmottaker har også gått betydelig ned. Antall barn i familier som mottok sosialhjelp er nesten halvert. I forhold til antall personer per husholdning som mottar sosialhjelp er flyktninger fortsatt i flertall i forhold til andre sosialhjelpsmottakere. En stor andel

¹⁴ En sosialhjelpsmottaker kan være en enslig person eller en forsørger for en familie (minst to personer).

av sosialhjelpsutgifter til flyktninger gjelder dekning av utgifter til barnehage og SFO for deltakere i introduksjonsprogram.

Utfordringene i planperioden dreier seg om å få flere mottakere av økonomisk sosialhjelp til å bli økonomisk selvhjulpne, primært gjennom arbeid og utdanning. Særlige utfordringer er knyttet generelt til en stor andel personer som mottar økonomisk sosialhjelp over en lengre periode (over 6 måneder) og flyktninger. Det må derfor prioriteres å ha en helhetlig jobbing på NAV, med tett oppfølging, riktig kartlegging, og bruk av hensiktsmessige arbeidsrettede tiltak som fører til arbeid. For å få til en positiv utvikling på området sosiale tjenester i NAV er det viktig med nok ressurser for å ivareta tett oppfølging av brukere. Dermed er det viktig å legge prioriteringer for utvalgte målgrupper i form av tettere oppfølging og tiltaksbruk.

I henhold til Lov om sosiale tjenester har NAV ansvar for å tilby aktiviteter til personer som mottar økonomisk sosialhjelp, fra lavterskel tiltak til arbeidsrettede aktiviteter tilpasset behov og funksjonsnivå til den enkelte. NAV-kontoret fatter vedtak om redusert utbetaling dersom vilkår brytes. En utfordring i dette er at det krever mer ressurser på både administrasjon og oppfølging for å påse av aktivitetsplikten ivaretas. Erfaringer viser at aktivitetsplikten hindrer brukere i å være passive mottakere av ytelse og at aktivitet fører til ordinært arbeid.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er en del av fattigdomssatsningen hvor målgruppen er personer med nedsatt arbeidsevne som er, eller står i fare for å bli, langtidsmottakere av sosialhjelp. NAV tilstreber å tilby KVP til de brukerne som fyller vilkårene og er i stand til å nyttiggjøre seg programmet. Per i dag er deltakere minoritetsspråklige med liten arbeidstilknytning og det vil være behov for både bedre norskkunnskaper og kvalifiserende tiltak over tid.

Den største utfordringen for et velfungerende arbeidsmarked er tilgang til arbeidsplasser og gapet mellom forventninger og krav i arbeidslivet opp mot formell kompetanse, språkferdigheter og funksjonsevne. Kvalifisering er det viktigste tiltaket for å imøtekomme arbeidsgiveres kompetansekrav. Det er fokus på riktig utdanning i forhold til arbeidslivets behov for sysselsettingen. Per i dag er de fleste deltakere i Kvalifiseringsprogrammet på kurs eller (fag)utdanning.

Bosetting og oppfølging av flyktninger

Gjennom årene har det vært fokus på å bosette flyktningfamilier i Siljan kommune med flere barn. Siden høsten 2014 er det bosatt 54 flyktninger i Siljan kommune. De siste flyktningene ble bosatt i desember 2017. Per 01.01.2020 var det syv voksne flyktninger på introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere i Siljan kommune.

Flyktninger står ofte i fare for å bli langvarig mottakere av sosialhjelp, det gjelder spesifikt de som står uten jobb og med manglende språkkunnskaper etter endt introduksjonsprogram. Vi ser at det tar lang tid før flyktninger kommer over i arbeid eller utdanning. Dette er et viktig område for NAV å ta tak i planperioden, men vi er helt avhengig av arbeidsgivere og tiltaksmidler for å få til dette. Kvaliteten i flyktningarbeidet avhenger også av hvor godt vi lykkes i integreringsarbeidet i hele kommunen. NAV fortsetter å ha ansvar for arbeidsretting av introduksjonsprogrammet.

Opplysning, råd og veiledning og gjeldsrådgivning

NAV bidrar med råd og veiledning til brukere med større eller mindre økonomiske problemer og eventuelt gjeldsproblemer. NAV Siljan har jobbet aktivt på dette feltet, og en ser at flere har behov for slik bistand. Gjeldsrådgivningssaker og økonomisk rådgivning er generelt meget tidkrevende, men er et viktig tilbud til de som trenger å få orden på økonomien.

Siljan kirkelige fellesråd

Kommunen har ansvar for utgifter til Den norske kirke, som er nedfelt i kirkeloven¹⁵. Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Utvendig kalking og maling av Siljan var planlagt i 2023, men er blitt forskjøvet til 2024. Vedlikeholdsplanen har lagt opp en 10 års syklus for maling av kirken. Bytte av vinduer på Grorud kapell utgår.

Driftstiltak

Administrasjon			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
11	1202	Økonomisjef tilbake fra permisjon	350	350	350	350				
11	3920	Tilskudd til trossamfunn blir statlig	-308	-308	-308	-308				
15	2750	NAV reduksjon intro.stønad	-852	-852	-852	-852				
15	2811	NAV reduksjon sosialstønad flyktninger	-400	-400	-400	-400				
80	8001	Eiendomsskatten øker til 4 promille					-750	-750	-750	-750
		Redusert driftsvolum på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
	Sum		-1 310	-1 310	-1 310	-1 310	-750	-750	-750	-750

Investeringsprosjekt

Administrasjon			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
1	1209	Oppfølging av plan for digitalisering		100		100				
1	1209	ITG	200	200	200	200				
1	1209	Skyløsning av sakssystemet	800							
1	1702	Kjøp av aksjer og andeler, KLP	600	600	600	600				
1	3900	Utvendig kalking og maling Siljan kirke				400				
	Sum		1 600	900	800	1 300	-	-	-	-

¹⁵ Kirkeloven av 7. juni 1996 nr. 31 § 15.

Oppvekst

Innledning

Avdeling for oppvekst omfatter barnehage, skole, Inn på Tunet (IPT), voksenopplæring, kulturskole, PP-tjeneste, forbyggende arbeid barn og unge og barnevernstjeneste.

Mål for avdelingen

Siljan -Trygg, levende, inkluderende - er en viktig forutsetning i kommuneplanen. Oppvekstavdelingen bidrar til å nå denne visjonen gjennom å sørge for at barn og unge tilbys opplæring som utvikler deres personlighet, teoretiske og praktiske ferdigheter i tillegg til respekt og toleranse for naturen og andre medmenneskers kultur.

Oppvekstavdelingens overordnede visjon er: *Vi oppmuntrer barn og unge til selvrespekt og respekt for andre. Vi setter pris på gode resultater, men framfor alt roser vi helhjertet innsats, vilje til å forbedre seg gjennom nye utfordringer, og styrke til å tåle skuffelser og tilbakeslag. Barn og unge skal få en mulighet til å oppdage at det å være åpen og nysgjerrig er de viktigste vilkårene for å utvikle kritisk tenking og selvinnsikt. All kunnskap starter der. Det skapes lærings situasjoner som gir barn og unge lyst til å strekke seg etter nye mål. Vi oppdager tidlig de som av ulike grunner faller utenfor. Vi viser at de kan stole på oss ved å gi dem den støtten de trenger inntil de kan stå på egne bein.*

Avdelingen bygger alt vårt arbeid på disse verdiene:

- Samarbeid
- Inkludering
- Læring
- Jubel
- Aktivitet

Sentrale utfordringer

Endringer i samfunnet og kommunes inntekter medfører store utfordringer. Kommunen mister store inntekter. Alle avdelinger må redusere driften sin, og som største avdeling i kommunen var forplikter oppvekst å ta en grundig gjennomgang av sin drift. Det har òg vært nødvendig å se på viktige, men ikke lovpålagte oppgaver.

Oversikt over foreslåtte endringer i oppvekst

Voksenopplæringen	Avvikling
Felles grunnskole	Avvikling kombinasjonsklassen
SUS	Avvikling spesialtiltak
Opdalen/Sagaenga	Ny avdeling pga økt barnetall
Opdalen/Sagaenga	Videreføre spesialtiltak enkeltbarn
Barnehagemyndighet	Redusert overføring andre kommuner (private barnehager)
Felles grunnskole	Reduksjon i undervisningsmateriell
Forebygging	Avvikling mekkegruppe, kjærlighet og grenser og UKIS
Midtbygda	Avvikling Inn på tunet
Midtbygda	Reduksjon 80 % fagarbeider
Midtbygda	Reduksjon 100 % pedagog
SUS	Reduksjon 40 % morsmålassistent
SUS	Reduksjon 190 % pedagog
Oppvekst	Kr. 100 000,- reduksjon i driftsmidler

Grunnskole

Felles for grunnskolen i Siljan gjelder at den kostnadmessig ligger noe over landet og sammenligningsgruppa i utgifter pr. innbygger 6–15 år. Hovedårsaken til dette er dels høye kostnader på SFO, pga. gratis kjernetid, og dels svært høye utgifter til kjøp av skoleplasser i annen kommune. Begge disse utgiftene vil ikke gjelde for 2020, da begge disse ble avvirket i 2019. Spes. ped gruppen på Midtbygda spiller og inn. Lønnskostnader er og en faktor, da Siljan har 99,2 % av lærere med godkjent pedagogutdanning i motsetning til landet og sammenligningsgruppa som ligger på 96,1. Samlet sett får 9,3 % av elevene særskilt norskopplæring og 11,7 % av elevene får spesialundervisning. Pedagogisk psykologisk tjeneste og skolene har et felles mål om å sikre høy kvalitet i den ordinære opplæringen. Dette betyr tilpasset opplæring for alle. og spesialundervisning for de få. Per nå ligger kommunen høyt på spesialundervisning, men det er likevel viktig å presisere at så å si alle tilrådning fra PPT på under 5 timer spesialundervisning i uken blir avvist og at ungdomsskolen har redusert spesialundervisningen til det minimale. Høy lærertetthet har gitt mulighet til å gi disse elevene den tilretteleggingen de har behov for innfor ordinær undervisning. De elevene som har vedtak om spesialundervisning har stor sammensatte utfordringer.

Siljan kommune ligger noe høyere enn landet i lærertetthet. Årsaken til at små kommuner alltid vil ligger høyere i lærertetthet er at både på barnetrinnet og ungdomstrinnet er det fag som krever mindre grupper, eks. musikk, kunst -og håndverk, mat og helse, svømming. I basisfagene norsk, matematikk og engelsk er det vesentlig med fleksibilitet i gruppene for å kunne tilpasse opplæringen best mulig. På ungdomstrinnet krever tilvalgsfag og valgfagsordninger mindre grupper. I tillegg har vi elever fra andre kommuner (gjesteelever), som Siljan gir skoletilbud.

Fagarbeider Midtbygda reduseres med 80 % kr. 170 000 i 2021, kr. 460 000 i 2022, 2023 og 2024

Pedagog Midtbygda reduseres med 100 % kr. 280 000, i 2021, kr. 680 000 i 2022, 2023 og 2024

Pedagog Siljan ungdomsskole reduseres med 190 % kr. 930 000 i 2021, kr. 1 330 000 i 2022, 2023 og 2024

Den forslåtte reduksjonen av pedagoger og fagarbeidere vil få store konsekvenser. En pedagog tilsvarer 26(23 på SUS) undervisningsøkter. En reduksjon i antall pedagoger reduserer muligheten for deling av elevgrupper, fortrinnsvis innenfor norsk, engelsk og matematikk. På Midtbygda vil dette særlig påvirket klassetrinnene 4., 5. og 7. da dette er forholdsvis små elevtrinn på henholdsvis 24, 26 og 21 elever. Med tanke på at dette er elever som har sammensatte utfordringer, kan dette redusere kvaliteten på undervisningen samt øke belastningen på den gjenværende pedagogen. Behov for spesialundervisning vil øke.

En fagarbeider tilsvarer 37,5 arbeidstimer. På Midtbygda fordeles reduksjonen mellom skole og SFO ut fra hvor behovet til enhver tid er størst. Behovet for opprettholdt bemanning på SFO vil trolig øke f.o.m. august 2021 da nytt førstetrinn er forventet å ligge rett under 30 elever. Kommer det nye elever fra barnehagen med større spesialpedagogiske behov, vil en reduksjon i fagarbeidere være alvorlig og gå utover kvaliteten på undervisningen og føre til en merbelastning for de gjenværende elevene og ansatte.

Ved Siljan ungdomsskole er det store utgifter knyttet opp til ugunstige størrelse på elevkull. De største klasserom kan ta opptil 27-28 elever i rommet (2 kvadratmeter pr elev), men dette er ikke ønskelig. Kull med flere elver enn 28 må deles, og dette vil gjelde neste års kull på 33 elever. Kullet som kommer over til 8. trinn 2022/2023 har 44 elever. For Siljan ungdomsskole vil reduksjon av 190 % pedagog medføre store klasser og sammenslåing av klasser som har vært delt til nå, 28 elever i klassene ved neste års 9. og 10.trinn. Siljan ungdomsskole har over flere år hatt svært få elever med enkeltvedtak om spesialundervisning, noe som er svært positivt og har vær mulig nettopp på grunn av mindre klasser.

Inn På Tunet er kommunens eneste alternative opplæringsarena. Avvikling av Inn På Tunet fra 2022 medfører at eleven som har dette tilbudet i dag må få et spesialpedagogisk tilbud i skolen. Noen av elevene har store atferds- og læringsutfordringer og har til dels lite utbytte av en ordinær undervisnings-situasjon. Dette vil medføre økt belastning på læringsmiljøet, samt et mindre tilrettelagt tilbud for enkeltelevne. Det vil ut fra pedagognormen ikke være rom for tilsvarende tilrettelegging i skolen.

Innenfor IKT er det innført elev-PCer på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Kommunene, inkludert skole og barnehage har tatt i bruk nytt administrativt system og kommunen, IST, og FEIDE ble innført høst 2019. Det er utarbeidet en rulleringsplan for innkjøp og fornying av elev PCer og ansatte PCer i skole og barnehage for 10 år fram i tid, samt annet vedlikehold av skjermer og smart Board. Vår 2020 og alle ekstraordinære tiltak på grunn av koronakrisen har på en helt uventet måte vist oss hvor viktig elev-PCer er. Lærerne på småtrinnet har hatt en særlig utfordrende situasjon da elevene der ikke har PCer. Dette har gjort hjemmeundervisning utfordrende. Det er ønskelig å ha iPad-er for småskoleelevene. Dette er ikke lagt inn i økonomiplanen.

IKT investeringsbudsjett skole og barnehage er økt fra kr. 450 000 til kr. 550 000.

Fagfornyelsen (nye læreplaner i alle fag i grunnskolen) innebærer at det innføres e-bøker i alle fag. Siljan kommune planlegger gradvis innføring og starter med utvalgte fag på mellomtrinnet og ungdomstrinnet da det er disse som har elev-PCer. Lisensene i hvert fag pr elev koster mellom kr. 180 og kr. 210 kr. I 2020 ble kr. 80 av dette refundert fra staten

Utgifter til lærebøker reduseres med kr. 100 000.

At kommunen ikke lenger får være mottakskommune for flyktninger påvirker også avdelingen. Overtid vil det ikke være behov for morsmålsassistent i ungdomsskolen. Eleven har fått god tilrettelegging i barnehage og barneskole og er klare for å ha undervisning i ordinær klasse.

Morsmålsassistent SUS reduseres med kr. 80 000 i 2021 og kr. 180 000 i 2022.

Siljan kommune er med i prosjektet Liv og røre i Telemark. Prosjektet skal bidra til bedre læring, trivsel og helse for barn og unge i skoler og SFO. Prosjektet har planer for fysisk aktivitet i samsvar med læreplanen i fagene. Liv og røre er godt implementert ved begge skolene. Liv og røre har plan for sunn skolemat, men det er ikke funnet rom for dette i Siljan kommune. Kostnaden ved kantine på Siljan ungdomsskole, med sunn «liv og røre» mat, vil ha en årlig kostnad på kr 540 000 pluss kr. 20 000 som en engangsinvestering. Innføring av skolemat på Midtbygda à la nåværende ordning ved ungdomsskolen vil ha en årlig kostnad på kr. 184 000. Det er ikke funnet rom for et slikt tilbud i planperioden.¹⁶

Det ble i budsjettmøtet desember 2018 vedtatt å videreføre muligheten til deltagelse kombinasjonsklasse for elever med flyktningebakgrunn og kort tid i Norge. Dette tiltaket er videreført og vil gjelde en elev i 2021. Etter dette vil tilbudet avvikles.

Felles grunnskole reduseres med kr. 90 000 i 2021 og kr. 180 000 i 2022.

Midtbygda skole har stort behov for oppgradering av kjøkkenavdelingen på personalrommet. Det er ikke funnet rom for dette i økonomiplanen

¹⁶ Vedtak i Siljan kommunestyre den 5. mai 2020 i Sak 13/2020.

Uteomhusområdet

Kommunestyret bevilget våren 2019 midler til utbedring og fornyelse av uteomhusområdet rundt Midtbygda skole. Det er utarbeidet en helhetlig skisseplan for området med et kostnadsestimat på kr. 2.750.000, som ikke er prioritert.

Skolegårdstilpasninger ved Siljan ungdomsskole er både en skolesak og innspill fra ungdom i Siljan. I skoletiden er det ønske om å utvide aktivitetstilbudet med ulike treningsapparater slik at asfaltplassen også kan benytte i et folkehelseperspektiv. Prosjektet som ikke er prioritert har en kostnadsramme på kr. 150.000.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

PPT hadde i 2019 2,15 stillingshjemmel fordelt på 100 % leder/PP-rådgiver, 40 % logoped, 35 % PP-rådgiver og 40 % PP-rådgiver i vikariat grunnet langtidssykemelding. I 2019 mottok PPT 35 nye henvisninger. Dette er en nedgang fra 42 henvisninger i 2018 og 49 henvisninger i 2017. PPT har et nært samarbeid med spesialisthelsetjenesten (Sykehuset i Telemark), og PPT henviste også i 2019 påfallende mange elever (med tanke på elevtall i Siljan kommune) til spesialisthelsetjenesten for en videre utredning. Flere elever i Siljan kommune har omfattende behov for spesialundervisning. Generelt har PPT svært mange saker med tanke på innbyggertall, og per desember 2019 hadde PPT 84 aktive saker. PPT har vist til forsvarlig saksbehandlingstid jf. opplæringsloven og forvaltningsloven.

I tillegg til utredninger følger PPT opp klienter med ansvarsgrupper og samarbeidsmøter i barnehage og grunnskole. For elever med ekstra behov for oppfølging er samarbeid mellom rådgiver på ungdomsskolen, fylkeskommunal PPT og kommunal PPT i overgang til videregående skole godt etablert. PPT har bistått voksenopplæringen med å utarbeide sakkyndig vurderinger, noe som har resultert i tilskudd fra IMDI¹⁷ for å gi spesialundervisning.

PPT har fortsatt utfordringer med for få kontorplasser.

Forebyggende arbeid barn og unge

Siljan kommune har to målrettede tiltak: «Mekkegruppa», som er i aktivitet med mellom 10-15 deltakere og «Kjærlighet og grenser» for elever og foreldre i 7. klasse. Mekkegruppen kan ikke videreføres fra 2022. Kjærlighet og grenser må dekkes opp av skole og helse.

Ukis er en foreldredrevet ungdomsklubb i kommunen. Ukis er et populært tilbud hvor mellom 50 og 60 ungdommer møte annenhver fredag. De to siste årene har det vært engasjert miljøterapeut ved Siljan ungdomsskole, denne har og hatt ansvar for UKIS. Dette har vært en stor suksess og et av de viktigste forebyggende tiltak for barn og unge kommunen har investert i på mange år. Kommunen har 10 – 15 % miljøterapeut knyttet til drift av klubben som vil bortfalle. UKIS må fra 2022 drives som en ordinær frivillig organisasjon.

Hele bevilgningen innen Forebyggende arbeid barn og unge reduseres på kr. 254 000 bortfaller fra 2022.

¹⁷ Integrerings- og mangfoldsdirektoratet er et statlig direktorat underlagt Kunnskapsdepartementet og har ansvar for å iverksette regjeringens integreringspolitikk.

Siljan kommune gjenopprettet SLT-koordinator¹⁸ våren 2019, og det er miljøterapeut i ungdomsskolen som innehar denne funksjonen.

Pilot for programfinansiering

Høst 2019 ble Siljan sammen med 11 andre kommuner i Norge med i pilotprosjektet. Pilot for programfinansiering har som mål å etablere kunnskap om virkninger og erfaringer av en fleksibel, større, mer helhetlig modell for å finansiere kommunenes tverrsektorielle innsats rettet mot utsatte barn og unge under 24 år og deres familier, fremfor dagens mange ulike sektorvise tilskuddsordninger. Gjennom piloten gis kommunene lokal frihet til å utarbeide og implementere et helhetlig og samordnet tjenestetilbud hvor tilbud og tiltak settes inn tidlig og samordnet, og hvor ulike kompetanser på tvers av sektorer og tjenester kompletterer hverandre og virker sammen. Midlene skal benyttes til å utvikle og gjennomføre tverrsektorielle og tverrfaglige tiltak for utsatte barn og unge under 24 år og deres familier, jf. mål for piloten.

Siljan kommune ser på dette som en videreføring av Talenter for framtida og BTI¹⁹ arbeidet. I Siljan samarbeider helse, oppvekst, NAV og samfunnsavdelingen om dette prosjektet. Siljan har satt disse overordne mål for arbeidet i vår kommune. Siljan kommune søkte deltakelse med ønske om å utvikle gode modeller og tiltak for foreldreveiledning, nærværarbeid, bedre samordning av tjenesten og oppbygging av et tverrfaglig team for ungdom 16 – 24 år. Det er ansatt nærværskoordinator i 100 % og nærværarbeidere i inn til 100 % skal ansettes, alle i engasjement, Siljan kommune får kr 1 790 000,- årlig i tre år til prosjektet.

Forebyggende arbeid økes med kr. 1 700 000 i 2021 og 2022, kr. 450 000 2023
Inntekter økes med kr. 1 790 000 i 2021 og 2022, kr. 450 000 2023

Barnehage

Siljan kommune har to kommunale barnehager og i tillegg kommer Fagteam barnehage (styrket barnehage). Teamet består av en støttepedagog, en fagarbeider med spesialpedagogisk kompetanse og en språkpedagog. Teamet fordeles mellom Sagaenga barnehage og Loppedåpan barnehage ut i fra behovet.

Etter flere år med nedgang i barnetallet drev Siljan i mange år en veldig dyr barnehage, men med god voksentetthet. Dette hadde kommunen ikke økonomi til. Det ble i sammenheng med at pedagognormen i barnehagen ble innført og så en reduksjon i overtallige stillinger. Barnehagene i Siljan ligger nå på bemanningsnormen, og for første gang på mange år ligger nå barnehagene i Siljan likt med både fylket og sammenligningsgruppa i kostnader pr. innbygger i alderen 1- 5 år.

Prosjektering av ny barnehage er godt i gang, og en antar at Sagaenga står klar fra høst 2020. Inventar og utstyr, samt uteleker er ikke blitt oppdatert i Opdalen barnehage de siste årene. I forbindelse med åpning av ny barnehage mangler noe utstyr.

Det er lagt inn investering på kr. 500 000 i 2021 til dette formålet.

Sagaenga barnehage er et stort og positivt løft for Siljan kommune. Svært gledelig er det og at innsøkingen til barnehagen øker. For barnehageåret 2020/2021 har kommunen måtte opprette en ny

¹⁸ Samling av lokalt kriminalitetsforebyggende arbeid.

¹⁹ Samhandlingsmodellen Bedre Tverrfaglig Innsats har som mål at barn, unge og familier får nødvendig hjelp så tidlig som mulig.

avdeling. Dessverre viser fødselstall og prognoser at barnetallet vil gå ned igjen, noe som tilsier at ny avdeling er midlertidig. Ny avdeling i Sagaenga ligger inne for et barnehageår. Spesialtiltak for enkeltbarn er innarbeidet med en 53 % stilling i første del av planperioden.

Lønnsmidler Sagaenga barnehage økes med kr. 1 555 000 i 2021, kr. 180 000 i 2022
Brukerbetalingen økes med kr 100 000.

En midlertidig uheldig virkning av økt barnetall er at oppgradering av Loppedåpan med arbeidsrom, spesialrom og personalrom blir satt på vent. Det samme gjelder at Loppedåpan nå videreføres med 5 avdelinger samtidig som lederressursen går ned. Det er ikke prioritert å videreføre 30 % assisterende styrer i ennå et år.

På fordeling av ekstra ressurser til styrket tilbud og spesialpedagogisk hjelp ligger Siljan lavt. Dette er uheldig med tanke på tidlig innsats for å forebygge behovet for spesialundervisning i skolealder. Barn som viser forsinkelse i utviklingen av reflekser, sanser, motorikk, hørsel og språkforståelse og visuelle ferdigheter og syn, vil kunne komme til å slite når de begynner på skolen og skal lære å lese, regne og skrive. Tidlig innsats handler om å vite om de barna som vil komme til å slite dersom det er alvorlige mangler som ikke blir fulgt opp. Ved å oppdage dette tidlig og begynne forebyggende innsats allerede i barnehagen, er barnehagen med på og legge til rette for å ruste barn til best mulig optimale utviklingsmuligheter senere i livet. Styrket barnehage har 200 % ressurs, 100 % fagarbeider, 100% pedagog. Det er per nå 7 barn med samlet 60 timer spesialpedagogiske vedtak i uken. Dette er ikke mulig innenfor rammen, og det gis langt færre timer til barna enn tilrådingen er. Framlagt behov for 100 % spesialpedagog er ikke innarbeidet.

Loppedåpan har behov for utskifting av 12 innerdører med vindu. Dette er lagt inn som investering på samfunnsavdelingen.

Voksenopplæringa

Voksenopplæringa omfatter drift og opplæringstilbud i norsk med samfunnskunnskap for nyankomne flyktninger og et treårsløp med grunnskole for voksne og overårige. Etter statlig vedtak om at kommuner med under 5000 innbyggere ikke lenger prioriteres ved mottak av flyktninger, planlegges avvikling av Siljan voksenopplæring vår 2021.

Netto lønnsmidler innen voksenopplæring reduseres med kr. 256 000 i 2021, kr. 616 000 i 2022, 2023 og 2024

Barnevern

Barneverntjenesten i Siljan drives langt billigere enn fylket og sammenligningsgrunnlaget.

En liten barneverntjeneste som Siljan barneverntjeneste er veldig sårbart, og det merkes godt når det blir lengre fravær hos de ansatte. Barneverntjenesten skal følge opp barn med hjelpetiltak, oppfølging av fosterbarn og fosterforeldre, oppfølging av fosterbarn bosatt i Siljan (fra andre kommuner) samt saksbehandling knyttet til undersøkelser. Barneverntjenesten skal også følge opp biologiske foreldre til barn hvor kommunen har overtatt omsorgen.

Det er flere saker som omhandler foreldrekonflikt og samvær. Lov om barn og foreldre regulerer samvær ved samværsbrudd og skilsmisser, og barneverntjenesten mottar ofte bekymringsmeldinger når disse konfliktene blir så store at det går ut over barna og foreldrenes omsorgskompetanse.

Barneverntjenesten har tre 100 % stillinger, totalt 2,7 stilling i barneverntjenesten og barnevernleder bruker 0,3 stilling til administrasjon (som nestleder i oppvekstavdelingen og barnevernleder). I saker er det ofte to saksbehandlere, av sikkerhetshensyn når ansatte er på hjemmebesøk eller det må gjennomføres kontorsamtaler etter vanlig arbeidstid, samt i komplekse saker.

Utfordringen for barneverntjenesten i Siljan framover vil bli å utvikle egne kommunale tiltak. Det er nå tre personer som utfører de barnevernfaglige oppgavene, og det kan bli utfordrende å tilegne seg den kunnskapen man behøver for å kunne utføre de lovpålagte oppgavene på en god nok måte. Når barneverntjenesten i Siljan ikke lenger kan søke om tiltak fra Bufdir²⁰ klarer kommunen ikke å utføre våre lovpålagte oppgaver. Når barneverntjenesten må sette inn hjelpetiltak i hjemmet, er det de ansatte i barneverntjenesten som selv må utføre disse tiltakene, eller det må kjøpes av private aktører. Økt kjøp av konsulenttjenester er ikke lagt inn i økonomiplanen.

Kulturskolen

Kulturskolen tilstreber å gi fleksibilitet i sitt tilbud. Aktivitetene skal fange opp behov og ønsker fra elever i alle aldersgrupper, samt tilpasse aktivitetens innholdet til den enkelte elev.

Kulturskolen i Siljan er den kommunen i fylket med de laveste netto driftsutgiftene til kommunal kulturskole. Siljan kommune ønsker via kulturskolen å gi varierte undervisningstilbud av høy kvalitet innen kunstfag til barn og ungdom i Siljan. Kulturskolen ønsker å kunne bidra til gode oppvekstvilkår for barn og unge, og gi elevene meningsfulle og stimulerende aktiviteter som gir både faglig og sosial utvikling. Et godt kulturskoletilbud gir en gevinst både samfunnsmessig, og overfor enkeltmennesket. Studier viser også at det er viktig med tanke på forebyggende arbeid. Alle kommuner er i henhold til Opplæringsloven §13-6 pliktig til å ha et musikk- og kulturskoletilbud.

Ved skolestart i august 2019 var det en betydelig økning i antall søkere til kulturskolen. 36 barn og ungdommer fra Siljan søkte om plass. På samme tid året før var det 25 søkere. Dette er svært positivt for Siljan da det på landsbasis er mange kommuner som opplever nedgang i antall søkere til kulturskolen.

Fortsatt har kulturskolen store utfordringer med undervisningsrommene på Midtbygda skole som ikke er tilpasset kulturskolens behov. Det er også nesten umulig å få tilgang til undervisningsrom på skolen. Dette påvirker undervisningshverdagen negativt både for kulturskolens lærere og elever.

Kulturskolen ønsker også å kunne bidra i arbeidet med Den kulturelle skolesekken. Det er viktig at Siljan kommune tenker helhetlig når det kommer til kulturtilbud til barn og unge. Ønske om utvidet tilbudet i kulturskolen er ikke prioritert i planperioden.

²⁰ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Driftstiltak

Oppvekst			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
20	2130	Avvikling Voksenopplæringen	-1 298	-3 116	-3 116	-3 116	1 041	2 500	2 500	2 500
21	2020	80 % fagarbeider på Midtbygda barneskole	-170	-460	-460	-460				
21	2020	100 % pedagog på Midtbygda barneskole	-280	-680	-680	-680				
23	2022	Kombinasjonsklasser	-90	-180	-180	-180				
23	2022	Undervisningsmateriell	-100	-100	-100	-100				
24	2020	190 % pedagog på Siljan ungdomsskole	-930	-1 330	-1 330	-1 330				
24	2020	40 % morsmålsassistent	-80	-190	-190	-190				
24	2020	70 % tilretteleggingsressurs		-195	-455	-455				
24	2020	Inn på tunet	-150	-500	-500	-500				
25	2332	Forebyggende arbeid		-254	-254	-254				
25	2332	Piloteringsprosjekt tverrfaglig samarbeid	1 700	1 700	450		-1 790	-1 790		
26	2011	Overføring til andre komuner	-150	-150	-150	-150				
26	2012	Ny avdeling Sagaenga barnehage 7/12	1 245				-100			
26	2012	53 % fagarb. til spesialtiltak for enkeltbarn	310	180						
		Redusert driftsvolum på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
	Sum		-697	-5 375	-7 065	-7 515	-849	710	2 500	2 500

Investeringsprosjekt

Oppvekst			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
2	2022	IKT grunnskole og barnehage	550	550	550	550				
2	2210	Utstyr i Sagaenga barnehage	500							
	Sum		1 050	550	550	550	-	-	-	-

Helse

Innledning

Rammeområdet ivaretar kommunens oppgaver innenfor helse, pleie- og omsorg, herunder sykehjem og hjemmebasert omsorg, lege- og fysioterapitjenester, forebygging skole- og helsestasjonstjeneste, habiliteringstjenesten, bofellesskap, BPA brukerstyrt personlig assistent, psykisk helse, rusforebyggende arbeid, støttekontakt, husbank formidling, vernede tilrettelagte plasser²¹, akutt døgnplass innen somatikk, akutt døgnplass innen psykisk helse, servering og alkoholbevilling.

Sentrale styrende rammeverk innenfor tjenesteområdene er blant annet: St. melding 26 primærhelsemeldingen, St. melding 15 Leve Hele Livet, lov om kommunale helse og omsorgstjenester, pasient og brukerrettighetsloven, og ikke minst forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgssektoren. Det er en pågående økende volum av oppgavetilfang til avdelingen. En indikator for dette er at antall enkeltvedtak for tjenesteinnvilgelse har økt fra 147 enkeltvedtak i 2018 til 228 enkeltvedtak i 2019. Årsaker er blant annet demografiforhold med økende antall eldre personer, og en oppgavedreining fra spesialisthelsetjenesten til primærhelsetjenesten samt klare føringer fra statlig hold om mer aktiv behandling av pasienter i egen hjemkommune. Kommende 4 års periode vil derfor være preget av en meget stram økonomistyring der avdelingen vil ha fokus på å utføre lovpålagte oppgaver. For enkelte deltjenester vil redusert tjenestetilbud kunne bli en konsekvens. Omorganisering av eksisterende tjenestetilbud tilpasset nye oppgaver som det i planperioden ikke vil være tilstrekkelig ressurstilgang til vil også være en konsekvens. TQM elektronisk kvalitetssystem og avvikssystem er implementert i virksomheten. Dette er et omfattende verktøy som krever stor delaktighet av de ansatte for å bli et effektivt verktøy i den daglige driften. Med rett bruk vil dette på sikt gi bedre kvalitet på tjenesteproduksjonen og avviksbehandlingen.

Hovedmålsetting for avdelingen i planperioden vil være å opprettholde, utvikle og forvalte avdelingens tildelte økonomiske ressurser på en mest mulig effektiv måte.

Nye driftstiltak:

- Avvikle 3 plasser for gjestepasienter fra 2022
- Reduserte vikarutgifter fra 2022
- Styrket bemanning i bofellesskap fra 2021

Investering:

- Nye pasient takheiser i sykehjem fra 2021
- Oppgradere kjøkken i sykehjem, i regi av samfunnsavdelingen fra 2021

Sentrale utfordringer

Avdeling for helse er organisatorisk delt inn i 2 likeverdige fagenheter hver ledet av leder for pleie og leder for forebyggende tjenester. Disse står i linje til kommunalsjef for helse.

²¹ VTA-plasser.

Forebyggende tjenester

Tjenesteområdet ivaretar fagområdene: Fysioterapi, psykiatri og rus, kommunal akutt døgnplass somatikk, kommunal akutt døgnplass psykiatri/rus, legetjenesten, forebyggende skole og helsestasjonstjeneste, bofelleskap, støttekontakt, brukerstyrt personlig assistanse, omsorgstønad samt habiliteringstjenesten.

Kommunal psykologtjeneste er lovpålagt fra 2020. Det vurderes nye samarbeidsformer for denne tjenesten da avdelingen har erfart at markedet for å rekruttere psykologer er stramt. Det er blant annet tatt kontakt med Sykehuset Telemark for mulig samarbeid om dette. Innenfor området psykisk helse og rus er det iverksatt betalingsplikt for ferdigbehandlede pasienter som ikke kan tilbys relevant kommunalt tilbud etter behandling. Kostnaden følger satser for overligger innen somatikk ved sykehuset. Erfaringen så langt er at kommunen ikke har blitt belastet for denne kostnaden da tjenesteapparatet har ved god og bred tverrfaglig faglig innsats klart å gi relevant tjenestetilbud til brukerne. Det er fra overordnet myndighet klare føringer på at kommunens skal ha fokus på områdene vold i nære relasjoner og arbeide aktivt for å forhindre selvmord. Her har avdelingen i samarbeid med oppvekstavdelingen utarbeidet plan for vold i nære relasjoner vedtatt i kommunestyret. Det arbeides nå med å utarbeide en selvmordsforebyggende plan som forventes vedtatt i kommunestyret 2021

Leve hele livet

Reformen leve hele livet er nå i startfasen. Reformen vektlegger at samfunnet i større grad må tilstrebes å bli mer aldersvennlig.

Morgendagens eldreomsorg bygges nå. Kvalitetsreformen Leve hele livet skal forbedre det aller viktigste i eldreomsorgen: Mat, helsehjelp, aktivitet og fellesskap. Leve hele livet skal sikre sammenheng i tjenestene og Norge som et aldersvennlig samfunn.

Eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Leve hele livet skal handle om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: Mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Det blir en reform som bygger på kommunenes egne erfaringer. Den skal bygge på kommunenes erfaringer om hva som fungerer bra.

Beredskap

Helseavdelingen og da særlig institusjonene sykehjem og bofelleskap er prioriterte bygg ved strømutfall. Ved krisesituasjoner eksempelvis ved kraftig snøfall, flom osv. vil disse bygg være avhengig av stabil strømtilførsel. Dette mye på grunn av at pasienter nå ofte er avhengige av medisinsktekniske apparater. Rett dimensjonert nødstrømsaggregat er kjøpt inn og det arbeides fremover nå med å få dette testet og rigget på plass. Beredskap innenfor smittevern ble virkelig testet ut da Koronapandemien våren 2020 rammet landet og kommunen. Gjeldene planverk pandemiplan og smittevernplan ble iverksatt. I en så omfattende krisesituasjon ser en at planverket ikke er dimensjonert godt nok for slike hendelser av denne størrelsesorden. Planverkene vil derfor bli evaluert og dimensjonert for slike større hendelser i løpet av økonomiplanperioden.

Bofelleskap

Mål for tjenesten:

- Samordnet tjenesteproduksjon organisert innunder tjenesteområdet pleie ved hjemmebaserte omsorg.
- Opprettholde et faglig forsvarlig bo- og tjenestetilbud i bofelleskapet.

Bofelleskapet er inne i en endringsperiode med tanke på hvordan beboernes livsfaseutvikling har utviklet seg. I tillegg planlegges det nå også for etablering av et mer forsterket tilbud i en separat del av dette bygget. Dette sammen med ønske om å løse opp institusjonstankegangen samt gripe fatt i virksomhetens økonomiske utfordringer gjør at det nå er blitt en større integrering av virksomheten inn i hjemmebasert omsorg og natttjenesten ved sykehjemmet og visa versa. Felles natttjeneste mellom sykehjem og bofelleskap er nå etablert som en fast ordning som er en faglig og bemanningsmessig styrke for begge tjenesteområdene. Avdelingen har under tjenesteområdet pleie og omsorg definert et kommende behov på nye 6 årsverk. Rådmannen finner ikke rom for dette innenfor de gjeldende økonomiske rammene. Det nedsettes derfor en arbeidsgruppe sammen med tillitsvalgte og verneombud hvor det utredes å samlokalisere denne virksomheten faglig og organisatorisk inn under hjemmebasert omsorg. Det planlegges for nå et forsterket tjenestetilbud som vil medføre en betydelig kostnadsøkning. Erfaringsmessig vil den statlig refusjonsordningen for ressurskrevende bruker kunne bli redusert da innslagspunktet for kommunal egeninnsats vil øke i planperioden. Samtidig foregår det innstramming av hvilke kommunale driftsutgifter som kan trekkes ifra under denne refusjonsordningen. Det knyttes derfor noen usikkerhetsmomenter til denne ordningen fremover.

Til dette forsterkede tjenestetilbudet styrkes budsjettet i bofelleskapet med kr. mill. 3.676 i planperioden. Refusjonsinntekten beregnes til kr. mill.2.369 i planperioden.

Brukerstyrt personlig assistanse BPA

Mål for tjenesten:

- Det opparbeides relevant og oppdatert kompetanse vedrørende fagområdet BPA.

BPA er et viktig bidrag til likeverd, likestilling og samfunnsdeltakelse for personer med funksjonsnedsettelse og stort behov for bistand. For personer i denne situasjonen betyr BPA mye for muligheten til yrkesdeltakelse, utdanning og et aktivt og selvstendig liv. Rettighetsfestingen av BPA er begrunnet i et ønske om å sikre mennesker med stort behov for praktisk bistand en større mulighet til å ta ansvar for eget liv og egen velferd. Dette er en lovpålagt kommunal oppgave. Tjenesten ble iverksatt 2018. En erfarer økning av behovet for denne ordningen, samt at brukerne ofte har store og sammensatte behov som krever en betydelig økning av ressursene.

Fysioterapi og ergoterapi

Mål for tjenesten:

- Styrke rehabiliteringsarbeidet ved aktivt ta i bruk nytt fysioterapi treningsrom i nyetablert sykehjems fløy.
- Styrke fagkompetansen og arbeidsinnsatsen innenfor rehabiliterings- og habiliteringsarbeidet ved etablering av lovpålagt ergoterapitjeneste.
- Styrket deltagelse i skolehelsetjenesten.

Tjenesteområdet fysioterapi leverer tjenester over et bredt omfang, barn og unge, voksne og eldre. Deltakelse i skole og helsestasjonstjeneste, rehabilitering og habilitering, sykehjem, hjemmetjeneste, psykomotorisk virksomhet er sentrale oppgaver. Fysioterapeutene arbeider planmessig sammen med helsesykepleierne med lovpålagte helseundersøkelsene for barn og unge. I ny sykehjems fløy er det blitt etablert et funksjonelt fysioterapirom og dagsenter. I et aktivitets- og rehabiliteringsbilde er dette et positivt insitament til dette arbeidet. Foruten å arbeide med de mer tradisjonelle fysioterapioppgavene yter nå denne avdelingen en betydelig innsats med vekt på aktivitet innenfor psykisk helse og rusrelatert arbeid. Det er nå etablert treffpunkter for denne brukergruppen både for eldre og unge. Eksempelvis styrke og balansetreningsgruppe, kjøkkenpratgruppe, treningsgruppe for dagsenterbrukere, uterehabilitering for yngre. Dette har vist seg å ha god effekt for disse brukergruppene.

Rehabiliterings- og habiliteringsområdet er nå styrket ved etablering av ergoterapitjenesten. Ergoterapeuten er en viktig og nødvendig del av det tverrfaglig arbeidet i avdeling helse. Ergoterapeuten er viktig ressurs i helsestasjonen, barnehagen, skolen, habilitering, bofelleskapet, sykehjemmet, hjemmetjenesten, rehabilitering og hverdagsrehabilitering, dagrehabilitering og skjermet enhet for personer med demens. Ergoterapi består av å trene på aktiviteter, tilrettelegge aktiviteter og gjøre endringer i omgivelsene for å mestre egen hverdag, leve et aktivt og meningsfylt liv og delta i samfunnet. Ergoterapeut er den faggruppen som har hjelpemidler som sitt fagområde. Dette innebærer veiledning ved ombygging og nybygging, formidle, tilpassing og oppfølging av tekniske hjelpemidler for barn, voksne og eldre. Det ligger også sentrale føringer om at hjelpemiddelformidlingen overføres mer til kommunene, men dette må nok sees i et betydelig lengre tids perspektiv enn gjeldende planperiode. Ergoterapeut har også kompetanse innen kognitiv kartlegging og trening. Tilrettelegge og teste i forhold til ernæring. Vurdering og trening av håndmotorikk, planlegging og tilrettelegging av fysiske omgivelser som fremmer aktiv deltagelse og helse.

Velferdsteknologiske løsninger blir stadig mer benyttet innen pleie og omsorgstjenester og da spesielt rettet til hjemmeboende. Å benytte denne teknologien på rett måte vil være avgjørende for at både eldre og andre med funksjonsnedsettelse kan bli boende lengre i sine hjem. Ergoterapeuten har nå en sentral rolle i å utvikle og legge til rette for dette til våre brukere i nært samarbeid med instanser som NAV hjelpemiddelsentral og Grenlandssamarbeidets velferdsteknologigruppe.

Legetjenester

Mål for tjenesten:

- Tilrettelegge for at legene kan gjennomføre sin spesialistutdanning etter ny forskrift.
- Etablere kommuneoverlegefunksjon som et interkommunalt tiltak.
- Styrke smittevernarbeidet/ kommuneoverlegearbeidet med interkommunalt samarbeid.
- Benytte videokonsultasjon der dette er formålstjenlig.

Etter ny forskrift er det nå slik at alle fastleger i kommunehelsetjenesten skal være spesialist i allmenntilleggsmedisin. Våre leger er relativt nyutdannet og vil måtte gå et nytt utdanningsløp kalt ALIS²². Dette er et omfattende spesialiseringsprogram som kommunen er ansvarlig for å tilrettelegge. Kommunen vil selv ikke være faglig i stand til å kunne gjennomføre dette innenfor alle læringsmålene som legene skal oppnå. Det arbeides derfor interkommunalt med Skien kommune om et samarbeid på dette feltet.

²² Allmennleger i spesialisering.

Oppdatering av legens pasientjournalssystem tilrettelegger nå for en ny funksjon. Denne muliggjør enklere og raskere kommunikasjon mellom lege og pasient via den digitale plattformen helsenorge.no. Denne funksjonen blir nå gradvis utvidet. Tilrettelegging for videokonsultasjon under Koronapandemien har også tilført en ny og effektiv måte å kommunisere mellom fastlegen og listepasienten.

Ny interkommunal legevakt i Skien kommune er under planlegging. Eksisterende legevakt etablert i sykehuset slik vi kjenner den i dag er nå vedtatt flyttet over til nytt kommunalt bygg. Dette vil bli samlokalisert med helsehuset i Skien kommune etter ny forskrift for legevakt og spesialiserte tjenester som vil regulere denne tjenesten. Dette er planlagt gjennomført i løpet av 2021. I den forbindelse vil vår kommunes kostnadsandel for deltakelse øke. I første omgang vil det være FDV kostnader ved det nye bygget. Lengre ut i planperioden vil det høyst sannsynlig påkomme kostnader til økt bemanning ved den interkommunale legevakten. Det vil i hovedsak være økte personalkostnader i forbindelse med etablering av legevaktsbil. Etter oppstart av dette planarbeidet har Drangedal kommune vist interesse for å gå inn i dette interkommunale samarbeidet mellom Skien, Siljan, Nome. Drangedal har vedtatt å tre inn i dette samarbeidet ved oppstart av ny legevakt.

Koronapandemien har i enda sterkere grad synliggjort hvor sårbar kommunen er innenfor de lovpålagte kommunale oppgaver. Hver fastlege har kun 20 % stilling hver til kommunale oppgaver som i hovedsak er bundet opp til helsestasjonsarbeid og sykehjemslege en dag pr. uke. Det fremkommer da tydelig mangel på egen kommuneoverlege for ivaretagelse av de samfunnsmedisinske oppgaver. Dette er oppgaver som krever legefaglig spesialistutdanning. Tradisjonelt samarbeider mindre kommuner over kommunegrensene innenfor dette feltet på delegert myndighet fra kommunestyret med en felles kommuneoverlege. Det vil være naturlig å etablere kommuneoverlegefunksjon i samarbeid med Skien kommune i løpet av planperioden som et interkommunalt tiltak.

Endret demografi med sterkere innslag av antall eldre, oppgavedreining fra sykehus til kommuner, flere inneliggende pasienter ved sykehjemmet med mer behov av medisinsk behandling krever mer legetilsyn og oppfølging. Dette synliggjøres også i KOSTRA statistikken der en ser at legeårsverk er betydelig lavere i vår kommune enn sammenlignbare kommuner. Antall personer på fastlegenes lister er nå lavere enn for noen år siden. I snitt har legene 850 listepasienter hver seg. Med økende behov av legefunksjon ved sykehjem, og mulighet for å øke antall listepasienter innen egen kommune vil det være fornuftig å etablere en ny legehjemmel i kommunen.

Det drives mye godt psykisk helse og rusarbeid i kommunen av fagpersoner med ulik faglig bakgrunn. Samtidig får kommunen stadig flere oppgaver som krever ulik kompetanse. Ansvarsdeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten endres og kommunen tilføres nye oppgaver. I henhold til Primærhelsemeldingen²³ slås det fast at kommunen har et hovedansvar for brukere med lettere og forbigående moderate psykiske lidelser. Psykologtjeneste blir da en viktig del av kommunens tilbud innenfor lokalt psykisk-helse og rusarbeid, inkludert selvmordsforebygging og krisearbeid ved større ulykker. En har hittil erfart at det er vanskelig å rekruttere psykolog til kommunen. Det er gjort henvendelser både til nabokommunen og til Sykehuset Telemark Distriktpsikiatrisk senter om mulig samarbeid/ kjøp av tjeneste. Tjenesten er ennå ikke etablert.

Det er ikke kjøp av kommuneoverlegefunksjon i denne planperioden, samtidig anbefales at det i løpet av planperioden utredes muligheten for å etablere en ny legehjemmel med kommunalt ansettelsesforhold.

²³ Meld.St. 26 (2014-15) Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet.

Forebyggende skole- helsestasjonstjenesten

Mål for tjenesten:

- Aktivt benytte ny forhandlet forpliktene avtale med Skien kommune om helsestasjon for ungdom i det forebyggende arbeidet blant ungdom
- Fokuserer på det tverrfaglige forebyggende arbeid rettet mot barn og unge.
- Bruke BTI (bedre tverrfaglig innsats) modellen som arbeidsverktøy.
- Alle rutiner knyttet til tjenesten er lagt inn i kvalitetssystemet TQM og programmet benyttes aktivt i det daglige arbeidet.

Tjenesten har i større grad dreid virksomheten mot godt tverrfaglig forebyggende arbeid blant barn og unge. Begge skolene har fast dag for skolehelsetjenesten. Helsepsykepleier har nå etablert faste kontordager med åpen dør for elever, for tiden 3 dager ukentlig på Midtbygda skole og 1 dag ukentlig på ungdomsskolen. Det oppleves at dette tilbudet er avgjørende for å bli en del av det tverrfaglige samarbeidet på skolene. På begge skolene opplever helsepsykepleierne økt etterspørsel av tjenester fra elever, lærere og foresatte.

Helsestasjonen har over tid utarbeidet gode samarbeidsrutiner med legekantoret, faglig ved vaksinerings og personalmessig ved oppdekking av fravær. Pasientjournalssystemet til tjenesten er en delfunksjon av legekantorets fagsystem. Det har hittil ikke vært mulig å få sendt elektroniske meldinger fra sykehus og andre instanser gjennom dette systemet. Det vil derfor bli viktig å legge til rette for dette slik at pasientrelaterte meldinger som fødselsmeldinger og andre taushetsbelagte pasientmeldinger kommer hurtig og sikkert direkte inn i fagsystemet. Dette er nå operativt og fungerer godt.

Helsestasjon for ungdom og jordmortjeneste er lovpålagte tjenester som skal forefinnes i kommunen. Avdelingen har interkommunal avtale med Skien kommune om kjøp av disse tjenestene. Denne gir et meget godt faglig tilbud til vår kommune. I siste års samarbeidsmøte ble denne justert med et bedret faglig tilbud til vår kommune samt at den årlige kostnaden økes noe. Kostnaden er imidlertid ikke så betydelig at den legges inn i økonomiplanen, men legges inn i årsbudsjettet.

Pleie og omsorg

Tjenesteområdet består av sykehjem og hjemmebasert omsorg.

Mål for tjenesten:

- Styrke fagutviklingen og kvalitetsarbeidet innen tjenesteområdet pleie etter tilsetting av fagsykepleierstillingene ved sykehjem og hjemmebasert omsorg.
- Bygge om kjøkken tilpasset endret drift etter nye og endrede matserverings tider.
- Dagsentervirksomheten utvikles videre i samarbeid med frivillige.

Sykehjem og hjemmetjenesten er organisert under en felles ledelse ved leder for pleie- og omsorg. Strukturen ble i iverksatt i 1994. Den er effektiv med hensyn på utnyttelse av personalressurser. Ved en slik organisering er det også lettere å ivareta pasienten på en helhetlig måte i alle faser der kommunen har ansvar for å tildele ulike former for tjenester. Det har i de senere årene vært fokusert mye på å utvikle og styrke den faglige kompetansen på tjenesteområdet. Videreutdannede sykepleiere med tilleggskompetanse innen geriatri, kreftbehandling, psykiatri og rus har vært svært viktig for å øke kvaliteten på tjenestene.

Flere av rammebetingelsene har endret seg i de senere årene, og spesielt innføringen av samhandlingsreformen i 2012 og utvidelsen av sykehjemmet i 2017 har ført til et behov for en gjennomgang av ansvars og bemannings strukturen innenfor tjenesteområdet. Dette har ytterligere forsterket seg med forskriften om ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten. Denne tydeliggjør kravet om faglige helse- og omsorgstjenester, kvalitetsforbedring og pasientbrukersikkerhet. Kvalitetsforbedring er en kontinuerlig prosess for å identifisere svikt eller forbedringsområder og funn brukes til å kvalitetsforbedre tjenesten.

Samhandlingsreformen medfører at kommunen til enhver tid må være forberedt på å motta pasienter som krever god og oppdatert fagkompetanse. Tjenestetilbudet til denne pasientgruppen med planlegging, gjennomføring og koordinering er spesielt krevende. Det er et økende krav til kommunen om å utføre mer avanserte medisinske og tekniske prosedyrer både ved sykehjem og i hjemmetjenesten. Det foregår også i stadig hurtigere tempo en oppgaveoverføring fra sykehus til kommunene. Det vil si at flere behandlingsoppgaver som før ble utført på sykehus nå blir overført kommunen. Sykehuset er behjelpelig med relevant opplæring.

Pasientbelegget på sykehjemmet har økt, og vi må være forberedt på en enda sterkere økning i tiden framover. Det er i hovedsak 2 faktorer som ligger til grunn for dette. Den demografiske utviklingen med flere eldre med behov av medisinsk oppfølging og sykehusets organisering med en oppgavedreining til kommunen både innen somatikk og psykiatri. På bakgrunn av dette er det opprettet fagsykepleierstillinger ved sykehjemmet og hjemmetjenesten. Stillingene skal styrke det kvalitetsforbedrende arbeidet og fungere som et bindeledd mellom leder for pleie og omsorg og personalet. 50% fagsykepleierstilling ved avdeling for personer med demenslidelser ble inntil videre satt på vent.

Sykehjemmet ble utvidet med 8 sengeplasser i 2017 i tillegg til de eksisterende 20 sengeplassene. Bemanningen bli ikke økt tilsvarende mulig pasientmengde. Sett i lys av endret demografi, flere eldre, betydelig lavere utgifter enn sammenlignbare kommuner²⁴, oppgavedreining fra sykehus til kommune med større behov av medisinsk behandling i hjemkommunen, og det faktum at sykehjemmet gjennom hele 2019 hadde et høyt og meget krevende pasientbelegg, tok helsesjefen initiativ til å nedsette en arbeidsgruppe med mandat om å vurdere behov for styrket bemanning ved sykehjemmet og hjemmebasert omsorg i planperioden. Arbeidsgruppen så på pleiefaktor²⁵, bruk av frivillige og innhentet opplysninger fra andre sykehjem.

Det foreligger ingen lovkrav i forbindelse med bemanning på sykehjem. Siljan sykehjem har en pleie faktor på 0,71, som er lav sammenlignet med andre sykehjem²⁶. Sykehjem med tilleggstjenester som rehabilitering, utredning og behandling, øyeblikkelig hjelp funksjon og lindrende behandling krever dessuten høyere pleiefaktor. Sykehjemmet og hjemmetjeneste har 28.7 årsverk. Arbeidsgruppens anbefaling er at det er minst behov for ytterligere 6 årsverk. Da oppnås en pleiefaktor på 0.93, samt noe styrking i hjemmetjenesten. Avdelingen vurderer det som en meget nøktern beregning tatt i betraktning av de komplekse tjenestene virksomheten er pålagt å utføre. Alternativet til ikke å øke bemanningen er at drift av antall senger ved en avdeling reduseres.

Det er ikke funnet rom for å styrke tjenesteområdet pleie med 6 nye årsverk. 50 % stilling som fagsykepleier trekkes samtidig inn.

Sykehjemmet har inngått avtale med Skien kommune om utleie av 3 sykehjems plasser. Siljan kommune ser dette som en naturlig del av Grenlandssamarbeidet å kunne hjelpe nabokommunen med leie av

²⁴ Nøkkeltall fra KOSTRA i Årsmelding 2019 vedtatt av Siljan kommunestyre den 5. mai 2020 i sak 8/2020.

²⁵ Pleiefaktor er antall årsverk dividert på antall pasientplasser. Antall årsverk av ansatte som skal regnes med dem som arbeider pasientnært på dag, kveld og helg. Årsverk på natt medregnes ikke.

²⁶ Lyngbakken sykehjem i Skien: 0.84, Marienlyst sykehjem, Kragerø: 1.17 og Nesbukti sykehjem, Seljord: 0.9

sykehjemsplasser ved vårt sykehjem. Likevel ser en det som utfordrende å fremskrive denne inntekten gjennom hele planperioden gitt tidligere signal fra nabokommunen om opphør av avtalen. Set forventes at leieavtalen avsluttes når nytt sykehjem i Skien er ferdigstilt innen 2022.

Rådmannen fremmer forslag om bortfall av denne leieinntekten fra 2022 med kr. mill 2.9 og redusere sykehjemmets vikarbudsjet fra 2022 med kr. 900.000.

Den demografiske utviklingen er i tråd med forrige økonomiplans estimat. Det er små variasjoner i forhold til antall personer i de enkelte aldersgrupper. Generelt sett er den eldre befolkningen friskere nå og har et større aktivitetsnivå en bare for noen år siden. Samtidig ser en også at den den medisinske utviklingen går videre slik at flere nå lever lengre med alvorlige diagnoser med tettere medisinsk oppfølging fra kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Antall eldre i aldersgruppen 67-79 år

År	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
Antall	292	306	313	326	332	346	383

Antall eldre i aldersgruppen 80 år og eldre

År	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
Antall	116	117	121	121	126	180	229

Avdelingen har sterkt fokus på tverrfaglig involvering og tverrfaglig samarbeid. Det betyr at mange deltjenester som eksempelvis fysioterapi, psykisk helse og rusarbeid, bofelleskap og ansatte ved sykehjem utfører arbeid i hjemmetjenesten. Våren 2017 ble det gjennomført en bred brukerundersøkelse om hvorvidt tjenestemottakerne var fornøyd med tjenestetilbudet eller ikke. Et hovedtrekk var at brukerne var godt fornøyd med tjenestetilbudet, men at isolasjon og få sosiale møteplasser var en utfordring for denne brukergruppen. Det tas sikte på å gjennomføre ny brukerundersøkelse i planperioden.

Den teknologiske utviklingen innen helse og omsorg er i rivende utvikling. Her må man bruke ressurser for å henge med, inneha nødvendig kunnskap om fagområdet og kunne benytte ny teknologi som kommer til nytte både for den enkelte tjenestemottaker og kommunen. Avdelingens elektroniske fagprogrammer utvikles stadig. Det blir hyppigere oppgraderinger som en nødvendigvis må følge med på skal en ha nødvendig kvalitet på programvaren. Ved oppgraderinger følger det ofte med et større opplæringsbehov som er kostnadskrevenende. Nye tjenesteområder fases stadig inn i den elektroniske pasientjournalen. Det må i større grad legges til rette for at innbyggerne kan bli boende lengre i sine hjem. Her vil verdferdsteknologien over tid spille en større og viktigere rolle. Det utvikles stadig flere tekniske løsninger som gir muligheter for dette. Trygghetsalarmene vil her være en base som utvikles raskt. Med digitale trygghetsapparater kan pasienter med kognitiv svikt og andre hjelpebehov i større grad kunne bo og mestre tilværelsen i sitt eget hjem og unngå institusjonsinnleggelse. Det foregår et interkommunalt samarbeid om å utvikle velferdsteknologien til bruk i hjemmetjenesten. Siljan er med i dette prosjektet og det forventes også at kommunen bidrar økonomisk i dette arbeidet. I sykehjem og bofelleskap er nyeste teknologi benyttet innenfor varslings- og sykesignalanlegg. En kostnadmessig erfaring er at denne teknologien er kostbar å drifte og holde ved like.

Som en del av det kvalitetsforbedrende arbeidet ved sykehjemmet er rett ernæring til sykehjemsbeboere et viktig element. Sykehjemmet har hatt et sterkt fokus på dette og gjennomført en del endringer i forhold til matserveringstidspunkter og ernæringsinnhold i matproduktene. Blant annet er middagstidspunktet flyttet til senere på dagen. Et positivt resultatet så langt er at pasientene spiser mer og riktig ernæringsmessig sammensatt mat. I tillegg til rett ernæring vil fokuset i planperioden være å skape

aktivitet, etablere sosiale møteplasser og utvikle dagsenteret i tråd med de nye varslede satsningsområdene fra regjeringen kalt Leve hele livet for denne brukergruppen. Her vil de frivilliges innsats være en viktig gruppe å videreutvikle samarbeidet med. Endrede matutiner har også avstedkommet endret spisesituasjon for beboerne. Nåværende ordning er at oppholdsstua på sykehjemmet fungerer som spisesal for alle pasientene. Oppvarming av middagsmat og tilberedning av alle måltider foregår på et anretningskjøkken i tilknytning til spisesalen. Måltidsituasjonen fungerer trivselsmessig godt for pasientene og det er mulig å ha personale tilstede under måltidene fordi det foregår på ett sted. Utfordringen er at anretningskjøkkenet ikke er dimensjonert eller tilrettelagt for tilberedning av måltider i denne størrelsesordenen. Det tilfredsstillende ikke Mattilsynets krav til hvordan et anretningskjøkken skal fungere. Sykehjemmet har nå behov for å oppgradere kjøkkenlokalitetene slik at dette er tilpasset dagens drift.

Ved å oppgradere et tidligere anretningskjøkken på en avdeling vil en kunne tilberede tørrmat, oppvarming og tilberedning av middagsmat på en praktisk og tilfredsstillende måte og som vil være i tråd med Mattilsynets anbefalinger. Det er tidligere avsatt kr. 300.000 til dette formålet. Ved detaljgjennomgang av dette byggeprosjektet ser en at det må gjøres en byggteknisk oppgradering av blant annet av ventilasjon, el teknisk anlegg og røropplegg. Dette anslått til kr. 400.000.

Sykehjemmets eldste del har 3 pasientrom som er utstyrt med takheis. Disse er et nyttig og nødvendig hjelpemiddel til forflytning av pasienter med høy vekt eller store bevegelsesvansker. Hjelpemiddelet er en avansert, motorisert heisanordning som er festet til et skinneresystem i takkonstruksjonen på pasientrommene. Takheisene har blitt flittig brukt gjennom de 20 årene sykehjemmet har eksistert. De siste årene har det påløpt store kostnader knyttet til vedlikehold og reparasjoner av heisene pga. langvarig bruk og slitasje. Den ene heisen måtte av samme grunn kasseres i 2019. Heisene som ble montert i 1999 er nå av så gammel modell at det er vanskelig å skaffe deler. Det er nå et stort behov for å fornye takheisene.

Oppgradering av anretningskjøkken i sykehjem som framkommer under Samfunn. Fornyning av 3 takheiser i sykehjem er innarbeidet.

Driftstiltak

Helse			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
30	2530	Avvikling gjestepasienter Skien kommune		-900	-900	-900		2 900	2 900	2 900
30	2530	50 % fagsykepleier	-390	-390	-390	-390				
31	2410	Ny interkommunal legevakt	200	300	300	300				
32	2541	Bofelleskap- ny ressurskrevende bruker	3 676	3 676	3 676	3 676	-2 369	-2 369	-2 369	-2 369
		Redusert driftsvolum på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
	Sum		3 386	2 586	2 586	2 586	-2 369	531	531	531

Investeringsprosjekt

Helse			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
3	2530	Takheiser på Siljan sykehjem	150							
	Sum		150	-	-	-	-	-	-	-

Samfunn

Innledning

Rammeområdet ivaretar kommunens oppgaver innenfor følgende ansvarsområder; Teknisk, Kommunale veier, Park og naturforvaltning, Brann, VAR drift, Eiendom, Kultur og IKT drift.

Noe av utfordringen på avdelingen er at den består av svært mange forskjellige fagfelt, og at disse fagfeltene blir ivaretatt av et lite antall ansatte. Alle fagledere har ansvar for fagfelt som i større organisasjoner er fordelt på forskjellige personer. Utviklingen i alle disse forskjellige områdene er at det kreves mer og mer spesialkompetanse. Lovverket på de forskjellige områdene blir innskjerpet og det stilles strenge krav til dokumentasjon av om avdelingen oppfyller lov og forskrift.

Det vil være viktig å opprettholde og utvide det interkommunale samarbeidet for å kunne møte disse utfordringene.

Kommunen har igangsatt flere store prosjekter som vil medføre betydelig oppfølging. I tillegg til innleid konsulenthjelp er det behov for at egne ansatte følger opp byggeprosjektene ved bl annet prosjekt- og byggeledelse. Dette har medført at arbeidsoppgaver har blitt flyttet om på innad i avdelingen - både midlertidig og mer permanent.

Hovedmål for avdelingen

- Økt fokus på plasstilsyn i byggesaker
- Kvaliteten på drift og vedlikehold av veger, parker og friområder økes
- Abonnenter skal forsynes med drikkevann med hygienisk sikker og god bruksmessig vannkvalitet.
- Alt rensed avløpsvann som slippes ut fra Siljan avløpsrenseanlegg skal tilfredsstillere konsesjonskravene
- Arbeide for å øke antall tilknytninger til det kommunale vann- og avløpsnett.
- Det skal til enhver tid være ledige tomter til boligbygging

Kommentarer til målene

En av utfordringene i ny plan- og bygningslov er at kommunen er pålagt å føre mer tilsyn av byggeprosjektene i kommunen. Loven legger opp til at ansvaret for at lovens krav om kvalitet legges til de ulike aktørene i byggesaken og at aktørene selv er ansvarlige for resultatet. Dette forutsetter imidlertid at det offentlige følger opp de ulike aktørene med tilsyn.

Siljan kommune har inngått samarbeid med de andre Grenlandskommunene om en felles tilsynskoordinator. Dette er imidlertid for Siljan kommune en svært begrenset ressurs, og dette tilsynet består i hovedsak av dokumenttilsyn. Det vil derfor være nødvendig å ha et større fokus på plasstilsyn. Avdelingen vil derfor ha som en målsetting at det foretas plasstilsyn hvert år i perioden.

Både for å ivareta investeringene og innbyggernes opplevde kvalitet, vil det fortsatt være et behov for et fokus på det forebyggende vedlikehold av de kommunale vegene. Arbeidet med opprusting av lekeplassene i samarbeid med velforeningene er i godt gjenge og vil bli videreført.

Sentrale utfordringer

IKT

Digital kompetanse er en kritisk faktor og oppfølging av ulike tiltak i den nasjonale digitaliseringsstrategien²⁷ er nødvendig. Det er en forutsetning å delta i it-samarbeidet med Skien og Bamble kommuner (ITG) for å ha en robust driftsorganisasjon.

Kommunale Veier

KOSTRA innen Kommunale veier

	Siljan 2019	Kostragr 01	Telemark	Landet uten Oslo
Driftsutgifter pr innbygger	1 849	1 487	1 895	1 765
Driftsutgifter pr km kommunal veg	196 200	89 188	144 192	156 892
Investeringsutgifter pr innbygger	1 875	708	1 126	1 335
Utgifter til gatebelysning pr km veg	20 600	16 247	22 238	21 566
Kommunalt tilskudd pr km privat veg	5 435	5 327	5 977	5 801
GS veiger i km pr 10 000 innbyggere	29,9	22,4	9,6	12,5

Siljan kommune har lite kommunale veiger sammenlignet med tilsvarende kommuner og har derfor noe mindre utgifter til vegvedlikehold. Utgiftene pr innbygger er imidlertid tilsvarende kommunegruppen, noe som indikerer at vi bruker noe mer til vedlikehold. Dette skyldes at vi i de siste årene har brukt kr 300.000 pr år til ekstraordinær asfaltering. Kommunen har i all hovedsak satt ut vedlikeholdet til private entreprenører. Det er kun oppsyn og mindre reparasjoner (for eksempel lapping av hull og setting av brøytstikk) som blir utført av egne ansatte. Det er et viktig mål at kompetanse i avdelingen på innkjøp og kontraktsoppfølging blir opprettholdt.

Det har ved de siste anbudsutlysninger på vintervedlikehold vært bekymringsfullt få tilbydere. Anbudsprosess ble gjennomført i 2016, og det var kun de nåværende entreprenørene som leverte pris på «egne» roder. Prisøkningen er imidlertid minimal.

Eierskap til all gatelyst på kommunale veiger er overført til kommunen. Siljan kommune samarbeider med de andre Grenlandskommunene om felles anbudsinnbydelser på drift og vedlikehold av gatelystene. Drift inkludert energikostnader har blitt en vesentlig kostnad, og det er derfor viktig at det opparbeides tilfredsstillende kompetanse både på drift av gatelystene og at energikostnader søkes redusert. Kvaliteten på LED armatur har nå blitt så god at ved all ny armatur og utskifting av gammel armatur vil det bli benyttet LED-teknologi.

Det vil være viktig å ha fokus på vedlikeholdsplaner basert på riktige prioriteringer og ajourførte vedlikeholdsplaner for de kommunale vegene vil derfor ha høy prioritet i perioden.

Trafikksikkerhetsarbeid er også et prioritert område som krever kontinuerlig oppfølging i ajourførte planverk. I Bypakke Grenland skal det i henhold til planen fokuseres på å få etablert gs-veg og andre trafikksikkerhetstiltak langs Sentrumsveien, samt vurdere en bedre gang og sykkelvegløsning mellom sentrum og Snurråsen, fortrinnsvis kombinert med en sentrumsnær turveg langs Siljanelva. I tillegg planlegges det for å opparbeide trygge forbindelser fra boligfeltene til bussholdeplassene på Holtesletta. Det vil derfor være viktig å gjennomføre igangsatt områdeplan for sentrum.

²⁷ Én digital offentlig sektor – Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025.

En ser at behovet for reasfaltering på flere av de kommunale vegene vil øke i årene framover. Asfaltering er et viktig tiltak for å ha god standard på infrastrukturen i kommunen. I gjeldende økonomiplan er det avsatt midler til asfaltering i hele perioden, og er dette er endret.

Det settes derfor av kr. 300.000 til asfaltering i 2022 og 2024, som er en nedjustering fra gjeldende økonomiplan der det også satt av kr 300.000 i 2021 og 2023.

Gurholtveien begynner å bli svært dårlig på deler av strekningen. Forfallet har dessverre kommet så langt at deler av vegen må rehabiliteres. Veien er en viktig gjennomfartsvei med skolebusstrafikk.

Det settes av kr 2.100.000 til opprustning med masseutskifting og asfaltering av den verste delen av Gurholtvegen i 2021.

Egenfinansieringen i forbindelse med bypakkeprosjektene er kr 720.000. Kostnadene vil fremmes i egne saker i forkant av prosjektene.

Utbygging av bredband og mobiltelefoni

Kommuneplanen for Siljan har et klart fokus på at vellykket digitalisering er nødvendig for å bestå som egen kommune. Innbyggerne vil ha behov og forventninger om å kunne kommunisere med kommunen 24/365 i selvbetjente digitale løsninger. Dette gjelder småbarnsforeldre som skal kommunisere med barnehage og skole, elever og lærere som skal samhandle om skolearbeidet, nye innflyttere som skal søke om byggetillatelse, innbyggere som ønsker å søke om helsetjenester som hjemmehjelp og sykehjems plass eller andre digitale tjenester som kommunen tilbyr. Dagens situasjon med koronapandemien har ført til at mange har behov for å arbeide på hjemmekontor og møter blir avholdt digitalt. Dette krever et godt og stabilt bredbåndsnett for å fungere tilfredsstillende. Den demografiske utviklingen med færre yrkesaktive og flere brukere av kommunale tjenester utfordrer spesielt helse- og omsorgssektoren i kommunen. Helsetjenesten i kommunen utfordres til å utvikle og ta i bruk teknologi som bidrar til å forebygge og utsette hjelpebehov, og slik medvirke til at eldre kan bo hjemme lenger.

Et raskt og stabilt bredbånd er også viktig for næringsvirksomheten.

For å kunne utnytte disse digitale tjenestene på en tilfredsstillende måte vil det være helt nødvendig at alle innbyggere i Siljan kommune har muligheten til å ha et tilstrekkelig bredbånd tilgjengelig der de bor, og at den digitale infrastrukturen er robust og har en høy kapasitet. Det er nå 385 adresser i Siljan kommune som enten mangler helt, eller har for dårlig bredbåndsdekning til fullt ut å ha mulighet til å benytte seg av de kommunale digitale tjenestene som kommunen tilbyr. Kapasiteten er også for dårlig til at de kommunale helsetjenestene kan tilby velferdsteknologi med tilstrekkelig kvalitet.

For å ivareta den enkelte innbyggers og kommunens nåværende og fremtidige behov vil det, basert på dagens teknologi, kun være bredbånd basert på fiber som vil kunne levere tilfredsstillende kapasitet og robusthet. Alle boligområder i de sentrale områdene i kommunen har i dag full fiberdekning. Unntaket er Skauen boligfelt som kun har dsl-nett (telefon over kobberlinjer). De områdene som er bygd ut i dag har vært kommersielt interessante for tilbyder eller de har blitt bygd ut i et samarbeid med kommunen der kommunen har hatt et eget behov for fibernet.

I mange av de områdene som ikke har tilgjengelig bredbånd er også mobildekningen dårlig. Ved å opprette et høyhastighets bredband vil også mobildekningen (wifi tale) i boligen bli svært god. Det vil

også være mulig å sende sms og andre mobilmeldinger over dette nettet. Ved å føre fram fiberbredbånd i hele Siljan vil det teknisk også bli enklere for mobilnettleverandører å opprette basestasjoner for å bedre mobildekningen utendørs.

Siljan har søkt om, og fått tildelt statlige bredbåndsmidler (NKom) for å bygge ut bredbånd i de områdene i Siljan som mangler dette, og selve utbyggingen er nå ute på anbud. Det er i gjeldende økonomiplan avsatt kr 1 million pr år i tre år fra og med 2020 som en kommunal egenandel til tiltaket. Rådmannen vil foreslå at beløpene videreføres i forslag til økonomiplan med kr 1 mill i 2021 og 22.

Park og naturforvaltning

Krav til ryddige og godt vedlikeholdte parker og friområder krever mye ressurser i sommerhalvåret. Avdelingen har styrket satsingen på drift av kommunale veger og uteområder, og det er en intensjon at sommervedlikeholdet får en økning i standarden. Avdelingen er imidlertid helt avhengig av å leie inn sommervikarer til klipp av plen og annet forefallende arbeid i sommerhalvåret. Et hovedfokus er rydding av trær og kratt langs de viktigste kommunale vegene. Dette er viktig både for trafiksikkerheten, vedlikeholdet og trivselen for trafikantene. Det er et mål å ha et høyt fokus på dette arbeidet.

Brann og beredskap

KOSTRA innen Brann og beredskap

Forebygging og beredskap	Siljan 2019	Kostragr 01	Telemark	Landet
Driftsutgifter pr innbygger	872	971	1 155	917

Både feiing og brannsyn på A objekter er utført i henhold til plan.

Siljan kommune har slukkeavtale med Skien kommune. Dette vil si at det er Skien brannvesen som rykker ut ved brann og ulykker i Siljan. Avtalen ble reforhandlet i 2013. Vi har også inngått avtale med feiervesenet i Skien om at de skal utføre feiing og tilsyn av røykpiper i Siljan kommune. Feierne foretar kontroll av piper og ildsteder, samt tilsyn med røykvarslere og slukkeutstyr.

Fra og med 2012 har Skien brannvesen hatt ansvar for tilsyn av de kommunale formålsbyggene og alt brannforebyggende arbeid i Siljan kommune. Alle de kommunale byggene som etter planen skal ha tilsyn, har hatt tilsyn. Det er foretatt en brannteknisk vurdering av alle de kommunale formålsbyggene. Denne gjennomgangen har medført at mange av byggene har hatt behov for omfattende oppgraderinger. De alle fleste av disse oppgraderingene er nå gjennomført.

Kostratallene viser at Siljan kommune har lave utgifter til brannberedskap og forebyggende tjenester i forhold til snittet av sammenlignbare kommuner.

VAR-drift

Drift av vannverk og avløpsrensaneanlegg er underlagt strengt regelverk, og det er en hovedmålsetning at alt drikkevann som blir levert til abonnentene skal ha en tilfredsstillende kvalitet i henhold til drikkevannsforskriften. Avløpsvannet skal være rensset i henhold til konsesjonskravene før det blir sluppet ut i Siljanelva.

KOSTRA innen VAR-drift

	Siljan 2019	Kostragr 01	Telemark	Landet
Andel av innb. som er tilkn.komm.vannverk	66,4	-	88,3	83,5
Andel installert vannmåler	40	-	15,9	40,8
Årsgebyr vannforsyning	3 298	4 393	3 890	3 739
Årsgebyr avløpstjenesten	4 039	4 811	5 132	4 142
Årsgebyr avfallstjenesten	3 123	2 900	2 641	2 851
Selvkostgrad (prosent)	100	83	94	91

Endringer i lov og forskrift – sist i ny vannforskrift som trådte i kraft 1. juli 2017, og tilpasninger til krav satt av EU, medfører at krav til drift av vann- og avløpsrensaneanlegg og slambehandling er vesentlig skjerpet de siste årene. Det er blant annet blitt strengere krav til kvalitetsdokumentasjon av produksjon av vann og drift av vannledningsnettet. I tillegg har styringen av produksjonsprosessene i vann- og avløpsrensaneanleggene blitt mye mer teknisk kompliserte enn tidligere.

De kommunale årsgebyrene for vann- og avløpstjenestene er lave i Siljan sammenlignet med KOSTRA gruppe 1. Dette skyldes i første rekke at Siljan var relativt tidlig ute med bygging av avløpsrensaneanlegg og vannbehandlingsanlegg for drikkevann. I tillegg er det ikke ansatt ingeniør med spesiell VA kompetanse.

Gebyrene vil imidlertid øke i tiden framover da vedlikeholdsbehovet vil bli større.

Andel innbyggere tilknyttet offentlig vann og avløpsnett er lavere enn landsgjennomsnittet og Telemark. Ny vannforskrift forutsetter at kommunen arbeider aktivt med å knytte flest mulig av innbyggerne til det offentlige nettet.

Avdelingen har igangsatt arbeidet med å utarbeide en Hovedplan for vann og avløp og en saneringsplan for vann- og avløpsledningene. Hovedplanen vil se på muligheten for å knytte til flere eksisterende boliger til vann- og avløpsanlegget og saneringsplanen har som mål å hindre innlekkasje av fremmedvann i avløpsledningene og skifte ut utette vannledninger. Et svært viktig tiltak for å sikre vannforsyningen vil være å opprette et robust ringledningssystem.

Hovedplanen er ikke ferdigstilt, men de viktigste hovedtiltakene er følgende:

Vannforsyning:

- a) Fornying av vannledningsnettet.
For å nå målsetningen om å fornye minst 1 % av ledningsnettet årlig må det skiftes minst 220 m vannledninger årlig. Helhetlig fornying for hvert område skal vektlegges, og prosjektene skal samkjøres med andre nødvendige investeringer. Videre skal prosjektene prioriteres etter forventet effekt. Dette skal sees på bakgrunn av bl.a. alder, materiale, dimensjon, driftshendelser og observerte/registrerte strekninger/områder med mye lekkasjer. Fornying av vannledninger av materialet asbestement prioriteres.
- b) Utskifting av vannledningen mellom Holtesletta og Høysetbakkane.
Dette er en av hovedproblemstrekningene og det har vært mange lekkasjer på denne strekningen. Planlagt utskiftet våren 2020
- c) Kryssing Siljanelva.
Vannledningen som krysser Siljanelva er kritisk for forsynings sikkerheten i store deler av kommunen. Elvekryssingen er i tillegg ekstra utsatt for ytre påvirkninger. Det etableres en ny vannledning som bores under elva.

- d) Høysetbakkane – Slemdalsvegen.
En nedlagt vannledning utblokkes for å få ringledning mellom Høysetbakkane og Slemdalsvegen. Dette vil bedre forsyningsikkerheten i området. Strekningen er omtrent 360 m.
- e) Utskifting av asbestcementledninger
Siljan kommune har omtrent 4,2 km med vannledninger i asbestsement. Dette er et materiale som har dårlig kvalitet. Det oppstår ofte lekkasjer og brudd. Det prioriteres å skifte ut vannledninger av dette materialet.
- f) Høysetbakkane – Snurråsen
En av de største utfordringene ved dagens vannforsyning er at den er svært sårbar grunnet ensidig forsyning. En vannledning mellom Høysetbakkane og Snurråsen danner en ringledning for store deler av kommunen. Strekningen er omtrent 2 050 m.
- g) Ringledninger på Holtesletta
De eldste ledningsstrekke på Holtesletta er etablert uten ringforbindelser: etablering av et ringledningssystem her vil koordineres med andre aktuelle rehabiliteringstiltak.
- h) Trykkøkingsstasjon Industrivegen
Trykkøkingsstasjonen ved Industrivegen er underdimensjonert. Det forutsettes at eksisterende bygning kan benyttes. Tiltaket inkluderer nye pumper samt noe utskifting av elektrisk anlegg/styringsanlegg.
- i) Vannmålere
For å få en bedre oversikt over hvordan vannforbruket er i kommunen skal det installeres vannmålere på utvalgte strategiske punkter i ledningsnett.

Avløpshåndtering:

- a) Fornyning av ledningsnett
For å nå målsetningen om å fornye minst 1 % av ledningsnett årlig må det skiftes minst 290 m avløpsledninger årlig. En av hovedutfordringene for Siljan kommunes VA-anlegg er tilførsel av fremmedvann i avløpsnett. For å redusere fremmedvannmengdene må det eksisterende ledningsnett fornyes. Samtidig har Siljan kommune et ganske ungt ledningsnett i gjennomsnitt. Dette indikerer at en stor andel av fremmedvannmengdene kommer fra en begrenset andel av ledningsnett. Helhetlig fornying for hvert område skal vektlegges, og prosjektene skal samkjøres med andre nødvendige investeringer. Videre skal prosjektene prioriteres etter forventet effekt. Dette skal sees på bakgrunn av alder, materiale, dimensjon, driftshendelser og observerte, registrerte strekninger og områder med mye fremmedvann. I tillegg skal separering av fellesavløpsledninger prioriteres.

Arbeidet med utarbeidelse av en Hovedplan for vann og avløp er i oppstartsfasen. Kostnadsoverslag og framdriftsplan vil bli utarbeidet etter at de forskjellige tiltakene er prosjektert.

I forslaget til økonomiplan er det satt opp investeringer for kr. 1,7 millioner i 2021, kr. 1,35 millioner i 2022 og 1 millioner i 2023 og 2024 for rehabilitering av både vann og avløpsledninger. Økte gebyrinntekter er satt opp med kr 200.000 årlig for vannforsyning og kr 250.000 for avløpsbehandling.

Eiendom

Eiendomsforvaltningen har som oppgave, ved god drift og vedlikehold, å hindre at kommunens eiendommer og bygninger forringes. Eiendomsforvaltningen skal arbeide for at brukerne av bygningene har tilfredsstillende og funksjonelle bygningsarealer.

KOSTRA innen Eiendom

	Siljan 2018	Kommunegruppe 1	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning pr innbygger	112	212	314
Samlet areal på formålsbyggene i m2 pr innbygger	4,68	6,41	4,91
Driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning /m2	660	560	600
Utgifter til renhold /m2	252	193	171
Utgifter til energi / m2	145	138	134
Utgifter til vedlikehold / m2	43	67	102

KOSTRA-tallene viser at Siljan kommune har en marginalt høyere kostnad pr m² til drift av kommunale bygg enn gjennomsnittet i gruppen Siljan blir sammenlignet med. Siljan kommune har imidlertid lite areal til formålsbygg pr innbygger, noe som kan forklare deler av denne forskjellen. Kompakte arealer vil ofte være dyrere å drifte pr m2.

Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter på de kommunale formålsbyggene i Siljan er lavere enn i sammenlignbare kommuner, og vesentlig lavere enn landsgjennomsnittet.

Utgifter til renhold er i henhold til kostratallene vesentlig høyere enn sammenlignbare kommuner. Det er stor variasjon i renholdsutgiftene på de forskjellige formålsbyggene. Det er gjort tiltak for å senke utgiftene til renhold og utgiftene har gått noe ned sammenlignet med tidligere år.

Tilstanden på de kommunale byggene er generelt sett god. Siljan skole er totalrenovert og vil derfor ha noe mindre behov for vedlikehold i en tid framover. Mange av de andre byggene begynner nå etter hvert å bli gamle og oppfølging av vedlikeholdsplanene vil derfor være særs viktig i årene som kommer. Mange av de tekniske anleggene har en begrenset levetid og må skiftes ut med jevne mellomrom.

Kommunehuset

Asfaltflatene rundt kommunehuset trenger å reasfalteres.

Det avsettes kr 250.000 til asfaltering ved kommunehuset i 2022. Dette er en forskyvning av tiltaket på ett år i henhold til vedtatt økonomiplan.

Kommunehuset bør males senest i 2021. Dette er i henhold til faglige anbefalinger for å unngå at malingslaget blir så slitt at vann trenger inn i veggen. Dersom det skjer vil det kunne oppstå store skader som krever omfattende reovering.

I gjeldende økonomiplan er det satt av 200.000 til utvendig maling av kommunehuset i 2022, men på grunn av den økonomiske situasjonen foreslås å flytte dette tiltaket ut av økonomiplanperioden.

Midtbygda skole

Ventilasjonsaggregatet ved rød avdeling på Midtbygda skole er gammelt og begynner å bli slitt. Aggregatet er av en type som det ikke vil lønne seg å oppgradere dersom komponenter begynner å svikte.

I gjeldende økonomiplan er det satt av kr 380.000 til å skifte ut ventilasjonsaggregatet i 2023. På grunn av den økonomiske situasjonen foreslås at tiltaket flyttes ut av økonomiplanperioden.

Loppedåpan barnehage

Dørene i de tre eldste avdelingene i Loppedåpan barnehage er gamle og fremstår som svært slitt og tildels hullete. Barnehagen trenger i tillegg dører med mulighet for innsyn i alle rom. Dette med tanke på sikkerhet for barna i barnehagen. Det foreslås derfor å skifte ut dørene til dører med et lite glassfelt, slik at man uforstyrret har innsyn til rommene. Det avsettes kr. 120.000 til dette tiltaket i 2023.

Leiligheter og omsorgsboliger

Det er lagt til rette for leilighetsbygging på den nye barnehagetomten i sentrum og det legges også til rette for leilighetsbygging og fortetting i sentrum, inkludert behov for areal i sentrum til offentlig formål med tanke på omsorgsboliger og annet for å møte utviklingen mot en eldre befolkning framover.

Siljan skole

Det ble i tilsynsrapporten fra Miljørettet helsevern 02.02.2017 gitt anmerkning på garderobeforholdene ved Siljan skole. Garderobene bærer preg av slitasje samt at røranlegget begynner å bli gammelt. Hele røropplegget i garderobeavdelingen og alle dusjer og benker i garderobene bør skiftes ut.

I gjeldende økonomiplan er det satt av kr 445.000,- til oppussing av garderobeavdelingen i 2023. På grunn av den økonomiske situasjonen foreslås at tiltaket flyttes ut av økonomiplanperioden.

Anretningskjøkken på Siljan sykehjem

Anretningskjøkkenet på Siljan sykehjem er ikke dimensjonert eller tilrettelagt for tilberedning av måltider slik situasjonen på sykehjemmet er i dag. Det er derfor et behov for en oppgradering av kjøkkenlokalitetene slik at dette er tilpasset dagens drift. Det er i budsjett for 2020 avsatt kr 300.000 til dette tiltaket. Det har i inneværende år vært igangsatt arbeid med å planlegge og innhente priser på utstyr til kjøkkenet. Dette arbeidet har avdekket at de avsatte midlene ikke er tilstrekkelig til å dekke behovet. Det foreslås at det avsettes kr 400.000 ekstra til dette tiltaket i 2021.

Kommunale leiligheter i Mølleåsen

Kjøkkenløsningene i de kommunale leilighetene i Mølleåsen er svært utslitt og må utskiftes.

Det settes av kr 120.000 til utskifting av 2 kjøkken i 2022. Dette er i henhold til gjeldende økonomiplan.

Kultur og kulturminner

KOSTRA innen Kultur

	Siljan 2018	Kostragr 01	Telemark	Landet
Driftsutgifter til kultur / innbygger	1 574	2 306	2 810	2 541
Investeringsutgifter pr innbygger	197	79	1 269	1 028
Besøk i folkebibliotek pr innbygger	0,6	4,4	4,1	4,6

Siljan kommune bruker noe mindre til kulturaktiviteter i forhold til sammenlignbare kommuner og vesentlig mindre enn gjennomsnittet i Telemark og landet forøvrig.

Kulturbygg i sentrum

Det har det siste tiåret vært arbeidet med et nytt kulturbygg i Siljan sentrum. I løpet av årene har det vært et betydelig engasjement omkring prosjektet hvor nytt bibliotek skulle lokaliseres. NAV-kontoret var også tenkt flyttet dit, etablering av en arbeidsmarkedsbedrift og arealer for kafe og forsamlingslokale. Et skisseprosjekt presentert en mulig romdisponering av bygget.

På grunn av den økonomiske situasjonen er driftsutgifter til drift av nytt sentrumsbygg med bibliotek flyttet ut av planperioden.

Siljan bibliotek

Bibliotekets satsing på varierte kulturaktiviteter har vært svært vellykket med besøksrekorder på flere av arrangementene. Det vises til årsmelding for 2019 som lister opp og beskriver fjorårets aktiviteter på Siljan bibliotek. Biblioteket samarbeider godt med frivillige lag og organisasjoner om mange arrangement, men ønsker også å sørge for utfyllende tilbud av aktiviteter som det ikke er naturlig at det frivillige kultur- og idrettslivet ønsker å satse på.

I gjeldende økonomiplan er det avsatt kr. 100.000 årlig til arrangementer i egen regi. På grunn av den økonomiske situasjonen er disse midlene fjernet i forslaget til økonomiplan.

Meråpent bibliotek

Svært mange kommuner satser nå på å åpne opp biblioteket utenom den ordinære åpningstiden ved at det installeres adgangskontroll og videoovervåking av arealene. Registrerte lånere med lånekort vil da ha muligheten til å låse seg inn og benytte biblioteket både til opphold og til å låne bøker. Låneautomat er allerede på plass. Det avsettes kr. 300.000 til dette prosjektet i 2021.

Frivilligsentral

Tilskuddet til frivilligsentraler videreføres med en særskilt fordeling i 2021. Fra 2022 er tilskuddet redusert ved at det innlemmes i rammetilskudd og redusert årlig med kr. 115.000.

Driftstiltak

Driftstiltak										
Samfunn			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
40	3020	Eiendomsleder tilbake fra prosjekt	500	500	500	500				
40	3030	Gebyrinntekter oppmåling					800	800	800	800
41	3320	Asfaltering		300		300				
41	3320	Brøyting	-200	-200	-200	-200				
44	3450	Gebyrinntekter vann					-200	-200	-200	-200
44	3530	Gebyrinntekter avløp					-250	-250	-250	-250
45	2652	Utskifting av 2 kjøkken i kom. leiligheter		120						
46	3700	Aktiviter i biblioteket	-100	-100	-100	-100				
46	3800	Riflebane i Almedalen		-150	-150	-150				
46	3852	Nærmiljøsender		-115	-115	-115				
		Driftsnivå på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
	Sum		100	255	-165	135	350	350	350	350

Investeringsprosjekt

Investeringsprosjekt										
Samfunn			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
4	1300	Reasfaltere og utvide parkering ved kommunehuset		250						
4	2210	Utskifting av dører Loppedåpan barnehage			120					
4	2610	Bygge om kjøkken i sykehjem	400							
4	2850	Utbygging av bredbånd og telefoni	1 000	1 000						
4	3320	Reasfaltere Gurholtveien	2 100							
4	3400	Rehabilitering vannledningsnettet	1 700	1 350	1 000	1 000				
4	3500	Rehabilitering avløpsnettet	1 700	1 350	1 000	1 000				
4	3700	Meråpent bibliotek	300							
	Sum		7 200	3 950	2 120	2 000	-	-	-	-

Økonomiplan

Nedenfor presenteres samlet oversikt over prioriterte investeringsprosjekter og driftstiltak. Disse er innarbeidet i de balanserte oversiktene.

Investeringer

Bevilgningsoversikt investering	Års regnskap 2019	Budsjett vedtatt 2020	Økplan21	Økplan22	Økplan23	Økplan24
1 Investering i varige driftsmidler	15 099	22 350	9 400	4 800	2 870	3 250
2 Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 427	830	900	900	900	900
4 Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	5 172	0	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	21 698	23 180	10 300	5 700	3 770	4 150
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-2 335	-3 996	-2 500	-1 080	-694	-770
8 Tilskudd fra andre	-4 330	0	0	0	0	0
9 Salg av varige driftsmidler	-11 624	0	0	0	0	0
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-337	0	0	0	0	0
13 Bruk av lån	-6 242	-6 700	-5 300	-3 000	-2 300	-2 300
14 Sum investeringsinntekter	-24 868	-10 696	-7 800	-4 080	-2 994	-3 070
15 Videreutlån	744	300	300	300	300	300
16 Bruk av lån til videreutlån	-744	-300	-300	-300	-300	-300
17 Avdrag på lån til videreutlån	337	0	0	0	0	0
18 Mottatte avdrag på videreutlån	-337	0	0	0	0	0
19 Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
20 Overføring fra drift	-1 398	-11 484	0	0	0	0
21 Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
22 Netto avsetninger til eller bruk av ubundne investeringsfond	4 568	-1 000	-2 500	-1 620	-776	-1 080
23 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	3 170	-12 484	-2 500	-1 620	-776	-1 080
25 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Investeringsprosjekt 2021 - 2024			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
1	1209	Oppfølging av plan for digitalisering		100		100				
1	1209	ITG	200	200	200	200				
1	1209	Skyløsning av sakssystemet	800							
1	1702	Kjøp av aksjer og andeler, KLP	600	600	600	600				
1	3900	Utvendig kalking og maling Siljan kirke				400				
2	2022	IKT grunnskole og barnehage	550	550	550	550				
2	2210	Utstyr i Sagaenga barnehage	500							
3	2530	Takheiser på Siljan sykehjem	150							
4	1300	Parkering ved kommunehuset		250						
4	2210	Utskifting av dører Loppedåpan barnehage			120					
4	2610	Bygge om kjøkken i sykehjem	400							
4	2850	Utbygging av bredbånd og telefoni	1 000	1 000						
4	3320	Reasfaltere Gurholtveien	2 100							
4	3400	Rehabilitering vannledningsnett	1 700	1 350	1 000	1 000				
4	3500	Rehabilitering avløpsnett	1 700	1 350	1 000	1 000				
4	3700	Meråpent bibliotek	300							
	Sum		10 000	5 400	3 470	3 850	-	-	-	-

Finansiering av investeringsprosjekter 2021 - 2024				2021			2022			2023			2024		
Ansvar	Funksjon	Prosjektnavn	Kostnad	Egen	Tilsk	Lån	Egen	Tilsk	Lån	Egen	Tilsk	Lån	Egen	Tilsk	Lån
1	1209	Oppfølging av plan for digitalisering	200				100						100		
1	1209	ITG	800	200			200			200			200		
1	1209	Skyløsning av sakssystemet	800	800											
1	1702	Kjøp av aksjer og andeler, KLP	2 400	600			600			600			600		
1	3900	Utvendig kalking og maling Siljan kirke	400										400		
2	2022	IKT grunnskole og barnehage	2 200	550			550			550			550		
2	2210	Utstyr i Sagaenga barnehage	500	500											
3	2530	Takheiser på Siljan sykehjem	150	150											
4	2210	Parkering ved kommunehuset	250				250								
4	2610	Utskifting av dører Loppedåpan barnehage	120							120					
4	2610	Bygge om kjøkken i sykehjem	400	400											
4	2850	Utbygging av bredbånd og telefoni	2 000	1 000			1 000								
4	3320	Reasfaltere Gurholtveien	2 100			2 100									
4	3400	Rehabilitering vannledningsnett	5 050			1 700			1 350			1 000			1 000
4	3500	Rehabilitering avløpsnett	5 050			1 700			1 350			1 000			1 000
4	3700	Meråpent bibliotek	300	300											
	SUM		22 720	4 500	-	5 500	2 700	-	2 700	1 470	-	2 000	1 850	-	2 000

Drift

Bevilgningsoversikt drift	Års regnskap 2019	Budsjett vedtatt 2020	Økplan21	Økplan22	Økplan23	Økplan24
1 Rammetilskudd	-80 990	-81 498	-79 556	-79 263	-79 247	-80 108
2 Inntekts- og formuesskatt	-61 369	-63 096	-61 677	-61 677	-61 677	-61 677
3 Eiendomsskatt	-8 452	-8 131	-8 881	-8 881	-8 881	-8 881
4 Andre generelle driftsinntekter	-5 992	-4 195	-1 576	-621	-603	-585
5 Sum generelle driftsinntekter	-156 803	-156 920	-151 690	-150 442	-150 408	-151 251
6 Sum bevilgninger drift, netto	-145 254	-151 902	-149 430	-147 962	-147 642	-147 492
7 Avskrivninger	9 765	9 661	0	0	0	0
8 Sum netto driftsutgifter	200 897	199 463	201 517	195 590	193 480	193 330
9 Brutto driftsresultat	-1 785	4 643	7 401	7 181	6 895	5 902
10 Renteinntekter	-2 707	-2 706	-1 696	-1 762	-1 865	-1 935
11 Utbytter	0	0	0	0	0	0
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	1 960	3 211	2 017	2 184	2 465	2 772
14 Avdrag på lån	5 574	6 473	5 600	5 600	5 600	5 600
15 Netto finansutgifter	4 827	6 978	5 921	6 022	6 199	6 437
16 Motpost avskrivninger	-9 765	-9 661	-9 661	-9 661	-9 661	-9 661
17 Netto driftsresultat	-6 723	1 960	3 661	3 542	3 433	2 677
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
18 Overføring til investering	0	11 484	0	0	0	0
19 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-47	-100	0	0	0	0
20 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	6 770	-13 344	-3 661	-3 542	-3 433	-2 677
21 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
22 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	6 723	-1 960	-3 661	-3 542	-3 433	-2 677
23 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Økonomisk oversikt etter art - drift	Års regnskap 2019	Budsjett vedtatt 2020	Økplan21	Økplan22	Økplan23	Økplan24
1 Rammetilskudd	-80 990	-81 498	-79 556	-79 263	-79 247	-80 108
2 Inntekts- og formuesskatt	-61 369	-63 096	-61 677	-61 677	-61 677	-61 677
3 Eiendomsskatt	-8 452	-8 131	-8 881	-8 881	-8 881	-8 881
4 Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	-5 992	-4 195	-1 576	-621	-603	-585
6 Overføringer og tilskudd fra andre	-24 916	-15 435	-19 861	-15 402	-15 112	-15 112
7 Brukerbetalinger	-7 630	-7 600	-7 700	-7 700	-6 200	-6 200
8 Salgs- og leieinntekter	-13 333	-14 865	-14 865	-14 865	-14 865	-14 865
9 Sum driftsinntekter	-202 682	-194 820	-194 116	-188 409	-186 585	-187 428
10 Lønnsutgifter	110 300	107 147	0	0	0	0
11 Sosiale utgifter	27 788	27 439	0	0	0	0
12 Kjøp av varer og tjenester	41 712	41 829	0	0	0	0
13 Overføring og tilskudd til andre	11 333	13 387	0	0	0	0
14 Avskrivninger	9 765	9 661	0	0	0	0
15 Sum driftsutgifter	200 897	199 463	201 517	195 590	193 480	193 330
16 Brutto driftsresultat	-1 785	4 643	7 401	7 181	6 895	5 902
17 Renteinntekter	-2 707	-2 706	-1 696	-1 762	-1 865	-1 935
18 Utbytter	0	0	0	0	0	0
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	1 960	3 211	2 017	2 184	2 465	2 772
21 Avdrag på lån	5 574	6 473	5 600	5 600	5 600	5 600
22 Netto finansutgifter	4 827	6 978	5 921	6 022	6 199	6 437
23 Motpost avskrivninger	-9 765	-9 661	-9 661	-9 661	-9 661	-9 661
24 Netto driftsresultat	-6 723	1 960	3 661	3 542	3 433	2 677
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	0	11 484	0	0	0	0
26 Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-47	-100	0	0	0	0
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	6 770	-13 344	-3 661	-3 542	-3 433	-2 677
28 Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
29 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	6 723	-1 960	0	0	0	0

Driftstiltak 2021-24			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
11	1202	Økonomisjef tilbake fra permisjon	350	350	350	350				
11	3920	Tilskudd til trossamfunn blir statlig	-308	-308	-308	-308				
15	2750	NAV reduksjon intro.stønad	-852	-852	-852	-852				
15	2811	NAV reduksjon sosialstønad flyktninger	-400	-400	-400	-400				
80	8001	Eiendomsskatten øker til 4 promille					-750	-750	-750	-750
		Redusert driftsvolum på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
20	2130	Avvikling Voksenopplæringen	-1 298	-3 116	-3 116	-3 116	1 041	2 500	2 500	2 500
21	2020	80 % fagarbeider på Midtbygda barneskole	-170	-460	-460	-460				
21	2020	100 % pedagog på Midtbygda barneskole	-280	-680	-680	-680				
23	2022	Kombinasjonsklasser	-90	-180	-180	-180				
23	2022	Undervisningsmatriell	-100	-100	-100	-100				
24	2020	190 % pedagog på Siljan ungdomsskole	-930	-1 330	-1 330	-1 330				
24	2020	40 % morsmålsassistent	-80	-190	-190	-190				
24	2020	70 % tilretteleggingsressurs		-195	-455	-455				
24	2020	Inn på tunet	-500	-500	-500	-500				
25	2332	Forebyggende arbeid	-254	-254	-254	-254				
25	2332	Piloteringsprosjekt tverrfaglig samarbeid	1 700	1 700	450		-1 790	-1 790		
26	2011	Overføring til andre komuner	-150	-150	-150	-150				
26	2012	Ny avdeling Sagaenga barnehage 7/12	1 245				-100			
26	2012	53 % fagarbeider til spesialtiltak for enkeltbarn	310	180						
		Redusert driftsvolum på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
30	2530	Avvikling gjestepasienter Skien kommune		-900	-900	-900		2 900	2 900	2 900
30	2530	50 % fagsykepleier	-390	-390	-390	-390				
31	2410	Ny interkommunal legevakt	200	300	300	300				
32	2541	Bofelleskap- ny ressurskrevende bruker	3 676	3 676	3 676	3 676	-2 369	-2 369	-2 369	-2 369
		Redusert driftsvolum på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
40	3020	Eiendomsleder tilbake fra prosjekt	500	500	500	500				
40	3030	Gebyrinntekter oppmåling					800	800	800	800
41	3320	Asfaltering		300		300				
41	3320	Brøyting	-200	-200	-200	-200				
44	3450	Gebyrinntekter vann					-200	-200	-200	-200
44	3530	Gebyrinntekter avløp					-250	-250	-250	-250
45	2652	Utsifting av 2 kjøkken i kommunale leiligheter		120						
46	3700	Aktiviter i biblioteket	-100	-100	-100	-100				
46	3800	Riflebane i Almedalen		-150	-150	-150				
46	3852	Nærmiljøsentor		-115	-115	-115				
		Driftsnivå på avdelingen	-100	-100	-100	-100				
	Sum		1 479	-3 844	-5 954	-6 104	-3 618	841	2 631	2 631

*Netto driftsresultat*²⁸

	Regn19	Bud20	Økpl21	Økpl22	Økpl23	Økpl24
Netto driftsresultat	3,32 %	-1,01 %	-1,89 %	-1,88 %	-1,84 %	-1,43 %

*Dekningsgrad for kommunaltekniske tjenester*²⁹

	Regn19	Bud20	Økpl21	Økpl22	Økpl23	Økpl24
Vann	100	100	100	100	100	100
Kloakk (avløp)	100	100	100	100	100	100
Renovasjon	100	100	100	100	100	100
Feiing (brann)	100	100	100	100	100	100

Renteutgifter og låneavdrag

	Regn19	Bud20	Økpl21	Økpl22	Økpl23	Økpl24
Netto renteutgifter	- 747	505	321	422	599	837
Netto gjeldsavdrag	5 571	6 473	5 600	5 600	5 600	5 600
Sum renteutgifter og gjeldsavdrag	4 824	6 978	5 921	6 022	6 199	6 437

Arbeidskapital, langsiktig gjeld, lån og fond

	Regn19	Bud20	Økpl21	Økpl22	Økpl23	Økpl24
Arbeidskapital	112 512	90 971	83 710	78 008	73 399	69 242
Langsiktig gjeld (inkl. pensjon)	412 127	412 354	412 054	409 454	406 154	402 854
Lån	139 358	149 358	147 158	144 258	140 658	137 058
Herav sertifikatlån	80 000	80 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Fond. Utgående balanse.	80 153	58 613	51 352	45 650	41 041	36 883

Garantiansvar

	Regn19	Bud20	Økpl21	Økpl22	Økpl23	Økpl24
Garanti gitt til Renovasjon i Grenland IKS	489	478	468	458	447	437
Garanti gitt til Renovasjon i Grenland IKS	108	97	86	76	65	54
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, kirke	88	86	85	84	83	81
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, varmelegg	180	173	165	158	150	143
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, sprinklerlegg	1 058	987	917	846	776	705
Sum garantiansvar	1 922	1 821	1 721	1 621	1 520	1 420

²⁸ Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter ex renter.

²⁹ Dekningsgraden er korrigert for bruk eller avsetning til bundne driftsfond.

Avslutning

Økonomiplanen gir prioriteringer i kommende fireårsperiode, og planen er bindende for kommunens økonomiforvaltning iht. kommunelovens § 44. Planen oppfylder de formelle krav til driftsbalanse ved bruk av disposisjonsfond og ubundne investeringsfond. Disposisjonsfond vil ved utgangen av planperioden estimeres til å være 6 millioner kroner og ubundne investeringsfond estimeres til å være 25 millioner kroner.

1 % av driftsinntektene tilsvarer disposisjonsfondet 3 % ved periodens slutt. Dette er lavere enn anbefalingen fra KS. Disposisjonsfondet bør ligge mellom 5 – 10 % av driftsinntektene for at kommunen skal ha en moderat til god økonomisk handlefrihet. Estimaten på fondsbruk inkluderer kun planlagte kostnader og det vil etter all erfaring belastes mer på fond gjennom planperioden som ikke er kjent per dags dato. Det er nødvendig å ha midler tilgjengelig på ubundne fond for å kunne håndtere uforutsette utgifter gjennom planperioden.

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark skriver i sin årsrapport for 2019 at kommunene, særlig i tidligere Telemark fylke, møter mange utfordringer der strukturendringer kan være mulige grep for å stå bedre rustet. Utfordringene handler om demografi, økonomi, kapasitet og kompetanse, utviklingskraft og gjennomføringsevne. Fylkesmannen ser et (...) *utfordringsbilde for flere av kommunene der dagens oppgaver og ansvar overstiger lokal evne og kapasitet. Svaret for kommunene er ofte samarbeid, som bidrar til oppgaveløsning, men som samtidig i praksis kan uthule kommunestyrets ansvar og kommunedirektørens grep om internkontroll og økonomistyring.*³⁰

Siljan kommunes økonomiske situasjon blir i løpet av planperioden betraktelig svekket. Dersom det ikke tas betydelige finansielle grep, vil det være krevende å gi de lovpålagte tjenestene og dermed bestå som egen kommune. Flere tjenester vil kunne outsources, men det vil ikke løse de langsiktige utfordringene og kan svekke den daglige faglige kompetansen. Inntektsgrunnlaget må derfor økes. En økning i folketallet vil være positivt. Imidlertid framstår energiproduksjon innen kommunen, som det grepet med et betydelig inntekspotensiale. Det vil kreve en endring av kommunens nåværende prioritering³¹ mellom miljø og energiproduksjon. Målet må være å bestå som en bærekraftig velferdskommune med handlingsrom i framtiden.

³⁰ Kommunal- og moderniseringsdepartementet Prop. 105S (2019-20) Kommuneproposisjonen 2021.

³¹ Høring om Nasjonal ramme for vindkraft vedtatt i Siljan kommunestyre den 18. juni 2019 i sak 28/2019.